

Korupcija i gospodarstvo u Europskoj uniji

Buzov, Anđela

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, University Department for Forensic Sciences / Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:227:672914>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported](#)/[Imenovanje-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-28**

SVEUČILIŠTE
U
SPLITU

SVEUČILIŠNI
ODJEL ZA
FORENZIČNE
ZNANOSTI

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department for Forensic Sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
FORENZIČNE ZNANOSTI**

FINANCIJSKO-RAČUNOVODSTVENA FORENZIKA

DIPLOMSKI RAD

KORUPCIJA I GOSPODARSTVO U EUROPSKOJ UNIJI

ANĐELA BUZOV

Split, travanj 2023.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
FORENZIČNE ZNANOSTI**

FINANCIJSKO-RAČUNOVODSTVENA FORENZIKA

DIPLOMSKI RAD

KORUPCIJA I GOSPODARSTVO U EUROPSKOJ UNIJI

MENTOR: izv. prof. dr. sc. Damir Piplica

STUDENT: Anđela Buzov

MATIČNI BROJ STUDENTA:

574/2020

Split, travanj 2023.

Rad je izrađen na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti u Splitu pod nadzorom mentora izv. prof. dr. sc. Damira Piplice u vremenskom razdoblju od siječnja do travnja 2023. godine.

Datum predaje diplomskog rada: 30. ožujak 2023.

Datum prihvatanja rada: 31. ožujak 2023.

Datum usmenog polaganja: 06. travanj 2023.

Povjerenstvo:

1. Prof. dr. sc. Ivica Filipović
2. Izv. prof. dr. sc. Damir Piplica
3. Izv. prof. dr. sc. Marijana Bartulović

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Definiranje problema istraživanja	1
1.2. Cilj istraživanja	1
1.3. Hipoteze istraživanja	1
1.4. Metodologija istraživanja	1
1.5. Struktura rada	2
2. TEMELJNE KARAKTERISTIKE KORUPCIJE.....	3
2.1. Pojmovno određenje	3
2.2. Karakteristike korupcije.....	4
2.2.1. Međunarodni karakter korupcije	5
2.2.2. Ekonomske procjene učinaka korupcije na gospodarstvo	5
2.2.3. Promjene u kulturološkim vrijednostima i smanjenje tolerancije prema korupciji.	5
2.2.4. Povećanje korupcije među državnim dužnosnicima	9
2.3. Vrste korupcije	9
2.4. Pojavni oblici korupcije	10
2.5. Mjerenje korupcije	11
2.6. Načini suzbijanja korupcije	11
3. KORUPCIJA I GOSPODARSTVO	13
3.1. Utjecaj korupcije na međunarodnu trgovinu i privatna ulaganja	13
3.2. Korupcija i zaposlenost	14
3.3. Odnos korupcije s BDP-om i inflacijom	14
3.4. Utjecaj korupcije na institucionalno okruženje.....	16
4. OBILJEŽJA KORUPCIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	17
4.1. Kretanje korupcije i glavni makroekonomski indikatori Hrvatske	17
4.2. Usporedba stanja s Italijom.....	19
4.3. Suzbijanje korupcije u Republici Hrvatskoj	20
5. OBILJEŽJA KORUPCIJE U EU-27.....	22
5.1. Obilježja korupcije u zemljama Europske unije	22
5.2. Uključenost država članica EU-a u registrirane slučajeve korupcije	26
5.3. BDP, inflacija i ekonomski trošak korupcije	27

5.3.1.	Analiza BDP-a i stopa inflacije u zemljama EU-a s najvišim i najnižim IPK indeksom u 2021. godini.....	27
5.3.2.	Ekonomski trošak korupcije mjeren IPK indeksom.....	29
6.	REZULTATI ANALIZE POVEZANOSTI KORUPCIJE S BDP-om I INFLACIJOM U ZEMLJAMA EU-a	34
7.	RASPRAVA.....	40
8.	ZAKLJUČAK.....	41
	SAŽETAK	42
	ABSTRACT	43
	POPIS LITERATURE.....	44
	POPIS SLIKA	50
	POPIS GRAFIKONA	50
	POPIS TABLICA	50
	ŽIVOTOPIS.....	51
	PRILOZI.....	53

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Korupcija je fenomen prisutan u svakoj državi, ima izrazito negativan utjecaj na gospodarstvo i društvo u cjelini, a ostvaruje korist samo za one fizičke i pravne osobe koji su sudionici koruptivnih radnji. Istraživanje u ovom radu bavi se analizom prisutnosti korupcije u gospodarstvu Europske unije s prikazom i usporedbom stanja u svakoj državi članici. Poseban fokus stavlja se na povezanost korupcije i temeljnih makroekonomskih pokazatelja poput BDP-a i inflacije.

1.2. Cilj istraživanja

Istraživanje u ovom radu provodi se s ciljem procjene stanja i prisutnosti korupcije u zemljama članicama EU-a te njenog utjecaja na temeljne makroekonomske pokazatelje kroz ispitivanje povezanosti korupcije s kretanjem BDP-a i stopa inflacije.

1.3. Hipoteze istraživanja

Iz cilja istraživanja i prethodnih dokaza iz literature postavlja se glavna hipoteza istraživanja koja glasi: **H₀**= Postoji pozitivna korelacija između korupcije i temeljnih makroekonomskih pokazatelja gospodarstva Europske unije.

Za potrebe dokazivanja glavne hipoteze postavljaju se i dvije pomoćne hipoteze:

PH1: Postoji pozitivna korelacija između korupcije i BDP-a zemalja članica EU-a.

PH2: Postoji pozitivna korelacija između korupcije i inflacije u zemljama članicama EU-a.

1.4. Metodologija istraživanja

Za potrebe izrade ovog diplomskog rada korišteno je nekoliko znanstvenih metoda koje uključuju: kompilaciju, analizu i sintezu, metode indukcije i dedukcije, metodu deskripcije te statističku metodu kojom je utvrđena veza između korištenih makroekonomskih pokazatelja.

1.5. Struktura rada

Rad se sastoji od osam povezanih poglavlja. Nakon uvodnog dijela, u drugom i trećem poglavlju rada slijedi teorijska obrada temeljnih karakteristika korupcije koja uključuje pojmovno određenje, vrste i pojavne oblike, opis učinaka korupcije na gospodarstvo i načine njenog mjerenja. U četvrtom poglavlju rada pristupa se identifikaciji glavnih obilježja korupcije u Republici Hrvatskoj, a potom se, u petom poglavlju rada opisuju temeljna obilježja korupcije u državama članicama EU-a. Ovo poglavlje rada razmatra rangove zemalja prema IPK indeksu, sadrži analizu visine BDP-a, stope inflacije i IPK indeksa među zemljama s najvišom i najnižom korupcijom. Šesto poglavlje statističkim metodama ispituje povezanost korupcije s temeljnim makroekonomskim pokazateljima, BDP-om i inflacijom, dok se u sedmom poglavlju nalazi rasprava rezultata. Posljednje poglavlje rada je *Zaključak* u kojem su sumirani analizirani podaci i iznijet kritički osvrt autorice.

2. TEMELJNE KARAKTERISTIKE KORUPCIJE

"Korupcija je, čini se, jedno od najvećih zala našeg vremena. Građani su zgroženi njome, međunarodne organizacije izradile su programe reformi kako bi se uhvatile u koštac s korupcijom, a političari iskreno tvrde da ju žele smanjiti..", riječi su kojima započinje knjiga autora Hougha (2013: 1) u kojoj detaljno obrađuje problematiku korupcije i pristupe u borbi protiv korupcije. I doista, korupcija je maligna bolest koja je u današnje vrijeme toliko raširena da postoji u svakoj državi i gotovo u svakom poduzeću i instituciji i ima negativne reperkusije na ekonomske, socijalne i kulturološke čimbenike. U nastavku rada provodi se analiza teorijskih spoznaja o korupciji kako bi se ustanovilo što se podrazumijeva pod pojmom korupcije, koje su njene glavne karakteristike i pojavnici oblici te kako utječe na gospodarstvo.

2.1. Pojmovno određenje

Korupcija ima duboke korijene, a pokušali su je definirati brojni autori. Piplica (2020a) objašnjava kako definicije korupcije većinom nisu cjelovite i kako javnost često puta nije adekvatno upoznata s njenim određenjem, a upravo javnost je bitan čimbenik u njezinom prepoznavanju. U nastavku se iznose neke od definicija.

Drevni grčki povjesničar Polibije (prema Ivanyna, Mourmouras i Rangazas, 2018) daje definiciju korupcije u kojoj je ona objašnjena kao raspad vlade i maltretiranje njezinih građana. S druge strane, Tukidid je korijen korupcije vidio u pojedincu koji nije uspio izbjeći pohlepu i pretjerivanje u trenutku kad je postavljen na položaj bogatstva i moći. (Ivanyna, Mourmouras i Rangazas, 2018).

Aidt (2003: 632) korupciju definira "kao korištenje javne moći za pojedinačne interese" te dalje objašnjava kako je korupcija "univerzalan, složen i višeznačan koncept". S navedenim se slaže i Kregar (1997) koji ističe kako je korupcija pojam kojem je teško odrediti sadržaj obzirom da je njezino značenje drugačije u odnosu na politički, društveni i vremenski aspekt promatranja. Pritom politička korupcija podrazumijeva zloupotrebu moći i povjerenja cjelokupne zajednice koja je dodijeljena pojedincima u svrhu osobnih, odnosno grupnih (stranačkih) interesa. Međutim, korupcija se ne javlja samo u politici već u različitim sustavima uključujući zdravstvo, sudstvo, ekonomiju, itd. Korupcija nije samo moralno štetna, ona predstavlja jedan od glavnih uzroka neučinkovitosti državnog aparata. Svjetska banka (2017) je identificirala korupciju kao globalni izazov i najveću prepreku ekonomskom i

socijalnom razvoju ističući kako je njezin utjecaj najnepovoljniji na siromašne i najugroženije skupine ljudi na način da povećava njihove troškove uz istovremeno smanjenje pristupa uslugama, uključujući zdravstvo, obrazovanje i pravdu. Korupcija u nabavi lijekova i medicinske opreme može dovesti i do proizvodnje štetnih proizvoda, a "ljudski troškovi" krivotvorenih lijekova i cijepljenja daleko premašuju financijske troškove. Englesko tijelo za suzbijanje prijevара (2020) procjenjuje da se u Ujedinjenom Kraljevstvu godišnje izgubi 1,27 milijardi funti zbog prijevара, podmićivanja i korupcije.

Transparency International (2023b) korupciju definira kao "zlouporabu povjerljivih ovlasti za osobnu korist" te daje osvrt na njene posljedice ističući kako korupcija "..nagriza povjerenje, slabi demokraciju, koči gospodarski razvoj.." te pogoršava postojeće negativno stanje po pitanju ekološke krize, nejednakosti, društvenih podjela i siromaštva. A korumpirana osoba je, prema objašnjenju Piplice (2020b), destruktivna pa čak i pokvarena jer njene radnje za posljedicu imaju nekakav oblik uništenja. Isti autor dalje objašnjava kako se korupcija često veže uz državne službenike, međutim, to nije sasvim točno. Da bi se koruptivna radnja dogodila, nužno je da u njoj sudjeluju najmanje dvije osobe, no nije nužno da je jedna od njih državni službenik da bi se radnja nazvala koruptivnom. Prilikom definiranja korupcije Piplica (2020b) se dotaknuo i pitanja moralnosti takvih činova i osuđivanja počinitelja. Autor korupciju objašnjava kao negativnu aktivnost čije reperkusije mogu imati ograničeni efekt, ali mogu utjecati i na društvo u cjelini upravo zbog nemoralnosti djela koja se podrazumijevaju kao koruptivne radnje nad kojima se izvršavaju kaznenopravni postupci, a počinitelji se kažnjavaju samo ukoliko im se krivnja dokaže. Parlamentarna skupština NATO-a (2022) objašnjava kako korupcija zapravo potkopava institucije ključne u upravljanju državom jer omogućuje stvaranje kriminalnih i terorističkih mreža financiranjem njihovih operacija što slabi državni upravljački aparat u aktivnoj borbi protiv kriminala. S druge strane, korupcija slabi društvo jer potkopava njegov ekonomski potencijal nepravednom raspodjelom privatnih i javnih resursa. I naposljetku, negativno utječe na proračune zemalja jer onemogućuje državne financijske institucije u stvarnoj procjeni i naplati poreza.

2.2. Karakteristike korupcije

U prošlosti se korupciji nije pridavao toliko značenje kao danas kada su dobro poznati njeni uzroci, ali i štetne posljedice na ekonomiju. Korupcija u suvremenom društvu ima nekoliko temeljnih karakteristika koje su identificirali Larpour i Wolanin (2013), a koje se opisuju u nastavku.

2.2.1. Međunarodni karakter korupcije

Prva karakteristika odnosi se na njen međunarodni karakter. Naime, nekada je suzbijanje korupcije bilo isključivo pod nadležnošću nacionalne policije i agencija za suzbijanje korupcije, a danas su na međunarodnoj razini osnovana tijela i institucije koja definiraju njene pojavne oblike, utvrđuju pravila i standarde za borbu protiv korupcije te provode različite statističke analize o pojavnosti korupcije u pojedinim zemljama i njenom utjecaju na BDP (Larmpour i Wolanin, 2013). Tako danas postoji organizacija pod nazivom Transparency International koja je osmislila Indeks percepcije korupcije - IPK (engl. *Corruption Perception Index*) i svake godine rangira zemlje prema tome koliko ih vlastiti građani smatraju korumpiranima (Transparency International, 2014). Ista je organizacija u 1999. godini pokrenula i Indeks davatelja mita (engl. *Bribe Payers Index* – BPI) koji rangira zemlje prema veličini navedenog pokazatelja. Kada je prvi put provedena BPI analiza, pokazalo se da dužnosnici u Africi i Aziji bilježe najveću razinu primanja mita, a Kina je percipirana kao zemlja koja najčešće nudi mito poduzećima i institucijama u inozemstvu (Crossette, 1999).

2.2.2. Ekonomske procjene učinaka korupcije na gospodarstvo

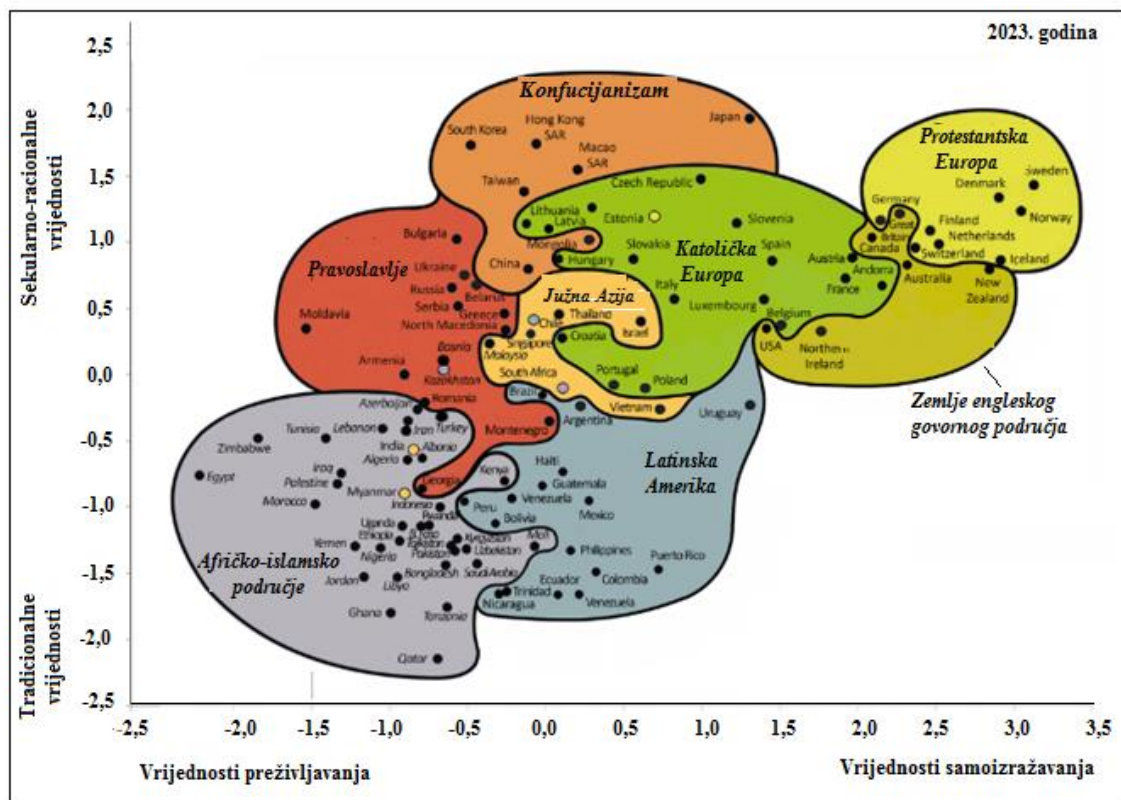
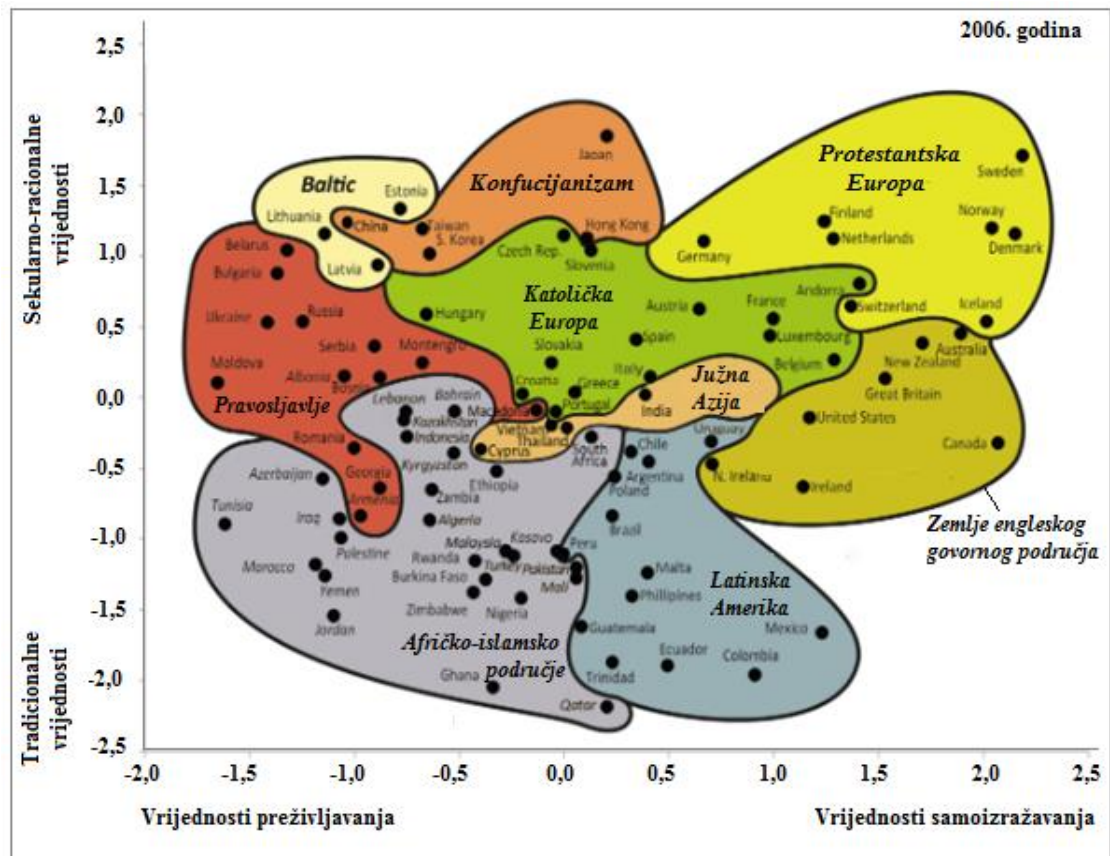
Druga karakteristika korupcije u suvremenom društvu jest da se procjenom njenih utjecaja u današnje vrijeme uz kriminologe bave i ekonomisti kroz analizu troškova korupcije i njezin učinak na gospodarstvo (Ackerman, 1999). Ekonomisti prilikom mjerenja utjecaja korupcije primjenjuju metode ekonomske analize polazeći od pretpostavke da su ljudi racionalni i da će reagirati na poticaje. Ovaj pristup detaljno je opisao Klitgaard (1988; prema Larmpour i Wolanin, 2013). Ovaj autor je postavio "formulu korupcije" po kojoj gotovo neizbježno dolazi do koruptivnih radnji, a ona glasi: **Monopol + Diskrecija - Odgovornost = Korupcija**. Iz ove formule jasno je da borba protiv korupcije ujedno znači smanjenje monopolske moći, smanjenje diskrecije i povećanje odgovornosti građana, poduzetnika i institucija. Smanjenje diskrecije u ovom slučaju značilo bi uspostavljanje jasnog i preciznog zakonodavnog okvira koji bi se bavio korupcijom, ali i zaštitom zviždača koji koruptivne radnje prijavljuju nadležnim institucijama. Isto tako, povećanje odgovornosti odnosi se na poboljšanje mjerenja učinka u borbi protiv korupcije kao i podizanje društvene svijesti o navedenoj problematici.

2.2.3. Promjene u kulturološkim vrijednostima i smanjenje tolerancije prema korupciji

Treća karakteristika usmjerena je na objašnjenja korupcije koja proizlaze iz kulturoloških vrijednosti. Motivacije za nečiju sklonost korumpiranosti mogu se proučavati sa stajališta

vrijednosti, njegovih osobnih i kulturoloških. Prema Weberu, provedba vrijednosti se odnosi na "...djela koja osobe rade kako bi u praksi provele svoja uvjerenja o onome što im se čini da zahtijeva njihova dužnost, čast, težnja za ljepotom, vjerski poziv, osobna odanost ili tradicija.; ..vrijednosno-racionalno djelovanje uvijek uključuje naredbe ili zahtjeve koji su, po mišljenju aktera, obvezujući za njega." (Weber, 1920: 37). Davanje darova, novca ili druga koruptivna ponašanja mogla bi se objasniti ovom definicijom obzirom da se u prošlosti većina koruptivnih radnji u zemljama u razvoju objašnjavala tradicijom darivanja ili obvezama koje proizlaze iz krvnog srodstva. No, kako objašnjavaju Larpour i Wolanin (2013), danas su nadležne institucije u ovim zemljama manje tolerantne prema takvim izgovorima. Oštru razliku između darova i mita dao je nigerijski predsjednik, Olusegun Obasanjo, koji je izjavio sljedeće: "...dar je obično znak. Ne traži se. Vrijednost je obično u duhu, a ne u materijalnoj vrijednosti. Darivanje se obično radi otvoreno, a nikad tajno. Gdje je dar pretjeran, darivanje postaje sramotno i vraća se. U današnje vrijeme korupcija je izopačila i uništila ovaj aspekt naše kulture." (prema Larpour i Wolanin, 2013: xii). Vidljivo je kako su kulturne vrijednosti velika prepreka u borbi protiv korupcije jer su čest motiv za davanje poklona ili drugih materijalnih ili osobnih koristi koje se smatraju koruptivnim radnjama.

Razlike u kulturnim vrijednostima zemalja najbolje su vidljive na Kulturnoj karti svijeta koju su izradili politolozi Inglehart i Welzel koristeći podatke iz internetske baze World Values Survey. Kako bi formulirali svoj rad, definirali su dva kontinuuma društvenih vrijednosti. Tradicionalne vrijednosti nasuprot sekularno-racionalnim vrijednostima te vrijednosti preživljavanja nasuprot vrijednostima samoizražavanja (Slika 1). U *tradicionalnim vrijednostima* naglašena je vrijednost vjere, obitelji i nacionalnog ponosa. Razvod, eutanazija, pobačaj i samoubojstvo društveno su neprihvatljivi. S druge strane, *sekularno-racionalne vrijednosti* imaju suprotne sklonosti tradicionalnim vrijednostima. Ova društva stavljaju manji naglasak na religiju, tradicionalne obiteljske vrijednosti i autoritet. Razvod, pobačaj, eutanazija i samoubojstvo smatraju se relativno prihvatljivima. *Vrijednosti preživljavanja* stavljaju naglasak na ekonomsku i fizičku sigurnost. Povezane su s relativno etnocentričnim gledištem i niskom razinom povjerenja i tolerancije. *Vrijednosti samoizražavanja* daju visoki prioritet zaštiti okoliša, sve većoj toleranciji prema istospolnim brakovima i rodnoj ravnopravnosti te sve većim zahtjevima za sudjelovanjem u donošenju odluka u gospodarskom i političkom životu (World Values Survey, 2023).

Slika 1. Kulturna karta svijeta 2006. i 2023. godine

Izvor: World Values Survey (2023). Findings and Insights: Inglehart–Welzel Cultural Map. [worldvaluessurvey.org](https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp?CMSID=Findings). Dostupno na: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp?CMSID=Findings> (pristupljeno 05.02.2023.)

Navod autora Larpoura i Wolanina (2013) da su danas nadležne institucije u zemljama koje njeguju tradicionalne vrijednosti (i koje su opravdavale koruptivne radnje i darivanja svojom tradicijom) manje tolerantne prema korupciji može se potvrditi i iz Kulturne karte svijeta koja ukazuje na promjene u kulturnim vrijednostima koje se događaju tijekom vremena. Za potrebe usporedbe kulturnih vrijednosti nekada i danas korištene su dvije Kulturne karte svijeta (Slika 1) među kojima je 17 godina razlike. Karte prikazuju položaj društava prema njihovim rezultatima na World Values Survey (2023) duž dvije glavne dimenzije međukulturalnih varijacija u svijetu.

Pomicanje prema gore na y-osi odražava pomak s tradicionalnih na svjetovno-racionalne vrijednosti, a pomicanje poprijeko na x-osi odražava pomak s vrijednosti preživljavanja na vrijednosti samoizražavanja. Karte također povezuju društva po zajedničkim karakteristikama, poput vjere.

Prvim pogledom na Sliku 1 razvidno je kako je u sedamnaestogodišnjem razdoblju došlo do značajnog pomaka kulturnih vrijednosti u društvu. U 2023. u odnosu na 2006. godinu u kategoriji zemalja koje njeguju pravoslavnu vjeru došlo je do blagog pomaka na x osi, premda su sve zemlje navedene kategorije još uvijek ostale na vrijednostima preživljavanja. Značajna promjena dogodila se u tri baltičke zemlje (Estonija, Latvija i Litva) gdje se dogodio značajan pomak na prethodnom dijelu ljestvice pa ove zemlje, uz visoku razinu njegovanja sekularno-racionalnih vrijednosti, počinju se sve više kretati i prema vrijednostima samoizražavanja. Može se pretpostaviti kako je to rezultat povećanja blagostanja u ovim zemljama, što će se naknadno (u narednim poglavljima rada) utvrditi analizom kretanja BDP-a. Još jedna značajna promjena dogodila se kod njegovanja tradicionalnih vrijednosti. Vidljivo je kako se većina zemalja kreće prema gore na y osi (posebice latinoameričke zemlje) što znači da tijekom vremena sve više napuštaju tradicionalne vrijednosti, a usvajaju sekularno-racionalne. Međutim, kod Hrvatske u promatranom razdoblju nije došlo do nikakvih značajnih promjena. Ona je jedna od zemalja koja se nalazi na samom sjecištu x i y osi što znači da hrvatsko stanovništvo ima podjednako razvijena sva četiri oblika društvenih vrijednosti.

Vratimo li se sada na ranije spomenutu činjenicu da su afrički dužnosnici prema BPI indeksu prvi po primanju mita (Crossette, 1999) taj podatak ni ne čudi obzirom da su afričke zemlje na karti svijeta svrstane u grupu zemalja koje njeguju vrijednosti preživljavanja. Obzirom da je riječ o zemljama gdje vlada glad i siromaštvo ni ne čudi podatak da su lako potkupljivi.

2.2.4. Povećanje korupcije među državnim dužnosnicima

Četvrta karakteristika korupcije proizlazi iz činjenice da sve veći broj državnih dužnosnika diljem svijeta sudjeluje u korupciji. Larpour i Wolanin (2013) objašnjavaju kako je u prošlosti u brojnim državama vlada bila ta koja je pokretala istrage o korupciji, ali ih je isto tako i zaustavljala kada je htjela. Osnivala su se "neovisna povjerenstva", no ona su bila odgovorna izravno premijeru ili predsjedniku vlade. Danas se sve više sumnja da bi u veće koruptivne događaje mogli biti upleteni upravo vrhovni dužnosnici zbog čega se osnivaju neovisna tijela koja provode istrage i koja o tome izvještavaju zakonodavna tijela, a ne vladu. Rezultati Globalnog barometra korupcije u 2021. godini pokazuju da 62% od 40 tisuća anketiranih građana Europske unije smatra da je korumpiranost vlade u njihovoj zemlji veliki problem (Transparency International, 2021a).

Upravo velika korumpiranost državnog aparata dovela je do promjena u poimanju uloga u podmićivanju. U prošlosti se smatralo da su civilno društvo i privatni sektor glavni uzročnik korupcije, no danas se oni promatraju kao žrtve (Larpour i Wolanin, 2013). I upravo to je razlog što ih se često javno poziva da zauzmu ulogu zviždača i prijave koruptivne radnje kojima svjedoče ili u kojima su pozvani da sudjeluju.

2.3. Vrste korupcije

Podjeli korupcije na vrste različito se pristupa u ovisnosti o autoru i problemu istraživanja. Za potrebe ovog rada uzimaju se dvije podjele, kako prikazuje Tablica 1. Institut za razvoj i međunarodne odnose (2018: 8-9) dijeli korupciju na političku, administrativnu i sistemsku. Ovo je ujedno i najčešće korištena podjela.

Tablica 1. Vrste korupcije

Autor	Vrste korupcije
Institut za razvoj i međunarodne odnose (2018)	<ul style="list-style-type: none">➤ Politička➤ Administrativna➤ Sistemska
Begović (2005)	<ul style="list-style-type: none">➤ Korupcija zbog postizanja određenog prava➤ Korupcija koja krši zakonske odredbe➤ Korupcija s ciljem izmjene pravila i propisa

Izvor: Institut za razvoj i međunarodne odnose (2018); Begović (2005)

Politička korupcija se odvija na visokoj razini, a zahvaća zakonodavnu, izvršnu i sudsku. U njoj sudjeluju osobe iz visoke politike i javni državni dužnosnici. Druga, administrativna korupcija poznata je i kao korupcija na niskoj razini. Ona obuhvaća različite javne službe i

njihove službenike kao i niže novčane iznose od onih koji su zamijećeni kod političke korupcije. Posljednja, sistemska korupcija zahvaća brojne društvene sektore, a koriste ju i obični građani kako bi opstali. Ovu vrstu najteže je iskorijeniti obzirom na njezinu rasprostranjenost (Institut za razvoj i međunarodne odnose, 2018). Begović (2005) također izdvaja tri vrste korupcije: korupcija zbog postizanja određenog prava, korupcija koja krši zakonske odredbe i korupcija s ciljem izmjene pravila i propisa. Za prvu vrstu se često kaže i da je riječ o korupciji bez krađe. Primjerice, o ovoj vrsti se radi ako osoba podmićuje državnog službenika zaduženog za izdavanje putovnice na koju koruptor ima pravo, tj. ne postoji zakonska prepreka za njezino izdavanje. Njezina specifična i agresivnija verzija je podmićivanje službenika zbog preskakanja reda za pružanje usluge koja je u potpunosti legalna. Druga vrsta korupcije je korupcija koja krši zakonske odredbe. Ovo je upravna korupcija čija je najznačajnija izravna posljedica da se zakoni i javne politike ne provode pravedno. Posljednja vrsta se odnosi na podmićivanje zakonodavaca od strane vrlo moćnih poslovnih ljudi. Drugim riječima, javne politike formiraju se u korist lobija, a ne javnosti.

2.4. Pojavni oblici korupcije

Institut za razvoj i međunarodne odnose (2018: 9) izdvaja mito, iznudu, pronevjeru, pokroviteljstvo i klijentelizam, nepotizam i kronizam, trgovinu utjecajem i sukob interesa kao temeljne pojavne oblike korupcije.

Mito odnosno podmićivanje najrašireniji je oblik korupcije u kojem se direktnim ili indirektnim putem nastoji utjecati na odluke državnih službenika. Može podrazumijevati novac, povjerljivu informaciju, darove i druge oblike. S druge strane, kod iznude javni službenik zlorabljuje svoje ovlasti te koristi prijetnje i zastrašivanje osoba s ciljem dobivanja mita. Kod pronevjere riječ je o krađi javnih sredstava od strane službenika određene institucije. Klijentelizam označava političku podršku građanina u zamjenu za privilegirani pristup određenim javnim dobrima, dok je pokroviteljstvo davanje određenog mjesta u društvu osobama koje najčešće istu ne zaslužuju i nemaju kompetencije niti znanja. Nepotizam i kronizam oblik je korupcije kod kojeg se radna mjesta i poslovi dodjeljuju osobama bez obzira na njihove kompetencije. Kod trgovine utjecajem nečije ime ili utjecaj u važnim poslovima koristi se za priskrbivanje različitih usluga, najčešće trećim osobama. Sukob interesa predstavlja zadovoljavanje privatnih interesa i njihovo sukobljavanje s javnim interesima (Institut za razvoj i međunarodne odnose, 2018).

2.5. Mjerenje korupcije

Kao tri najpoznatije metrike u mjerenju korupcije Piplica (2011) navodi dva ranije spomenuta modela – Indeks percepcije korupcije (IPK) i Indeks davatelja mita (BPI) te Globalni barometar korupcije (GCB). Sve modele mjerenja korupcije razvila je nevladina organizacija Transparency International koja je osnovana sa svrhom suzbijanja nacionalne korupcije. Riječ je o isključivo nestranačkoj i neprofitnoj udruzi koja ima preko 100 sjedišta diljem svijeta i koja provodi istraživanja javnog mnijenja o prisutnosti korupcije, informira o antikorupcijskim politikama i akcijama, prati napredak država u suzbijanju korupcije, poziva političare i poduzetnike na odgovornost, itd. (Transparency International, 2023). Za potrebe ovog rada kratko se opisuju IPK i GCB, obzirom da se isti koriste prilikom analiza u narednim poglavljima. IPK indeks mjeri percepciju korupcije u 180 zemalja svijeta, a podatke nudi na godišnjoj razini. Cilj ove metrike je izmjeriti zlouporabu moći i položaja od strane političara i službenika u javnim institucijama (Piplica, 2011). Mjerenje se provodi na dva načina: provođenjem anketnog upitnika o stavovima poslovnih ljudi i stručnom procjenom eksperata o razini korupcije u pojedinoj državi. Najveće ograničenje ovog vida mjerenja prisutnosti korupcije nalazi se u činjenici da se podaci dobiveni indeksom odnose na prethodno, a ne na trenutno razdoblje i ne postoji mogućnost praćenja trenda obzirom da podaci nisu vremenski usporedivi. Što je vrijednost indeksa bliža nuli, korupcija je veća i obratno, što je vrijednost indeksa bliža broju 10, prisutnost korupcije je manja (Grdešić, 2010). Potrebno je napomenuti da su ove brojke promijenjene, pa se po novom vrijednost indeksa računa od 0 do 100. No, radi lakšeg statističkog izračuna koji slijedi u ostatku rada, koristi se prošli način. U Republici Hrvatskoj mjerenje prisutnosti korupcije provodi Transparency International Hrvatska (Grdešić, 2010). Globalni barometar korupcije – GCB ispituje percepciju javnosti unutar dvije kategorije: o stanju korupcije u njihovoj zemlji i naporima koje nacionalne vlasti ulažu u suzbijanje korupcije te osobna iskustva građana s podmićivanjem u javnim službama. Riječ je o metodi koja ispituje mišljenja i iskustva desetaka tisuća ljudi diljem svijeta i vrijedan je alat u procjeni stanja korupcije u pojedinoj državi (Transparency International, 2023).

2.6. Načini suzbijanja korupcije

Ured Ujedinjenih naroda za kontrolu narkotika i prevenciju kriminala (1999: 7) ističe tri glavna područja aktivnosti u borbi protiv korupcije:

- provođenje zakonske reforme kako bi se ponovno uvela vladavina zakona;
- izgradnja integriteta promicanjem vladine odgovornosti i transparentnosti;
- izgradnja kapaciteta za prevenciju i borbu protiv korupcije javnog sektora, uključujući parlament, nadzorne i izvršne agencije te sudstvo i civilno društvo.

Piplica (2020a) naglašava kako su zemlje s nižim stupnjem demokratskog razvoja podložnije korupciji jer kod drugih u kojima je demokracija izraženija građani imaju i viši stupanj osude prema koruptivnim radnjama. Isti autor naglašava važnost jačanja učinkovitosti rada institucionalnih tijela kao i vrednovanje rada službenika prema njihovoj stručnosti i postignutim rezultatima. Nažalost, loša kadrovska selekcija često je rezultat upravo koruptivnih aktivnosti i udovoljavanja nečijim interesima zbog čega se na određena radna mjesta ne prima najkvalitetniji već najpodobniji kadar. Nadalje, u smanjivanju razine korupcije veliku važnost ima i podizanje svijesti građana o njihovim pravima, povećanje transparentnosti rada svih institucija, ispravna regulacija tržišnog natjecanja, jačanje nadzora nad sumnjivim aktivnostima neovisno o tijelima izvršne vlasti, zaštita osoba koje prijavljuju ili ukazuju na koruptivne radnje i slično (Piplica, 2020a).

3. KORUPCIJA I GOSPODARSTVO

Mišljenja oko posljedica korupcije podijeljena su. Pojedini ekonomisti vide ju kao prednost i priliku za raspodjelu oskudnih resursa usmjerenu na poduzeća s najvećom platežnom moći i kao sredstvo za povećanje učinkovitosti gospodarstva kroz mogućnost smanjenja birokratskih procesa. Ova je teorija potaknuta devedesetim godinama prošlog stoljeća kada su Hong Kong, Singapur, Južna Koreja i Tajvan, tzv. "države tigrova" uspjele kombinirati visoki gospodarski rast s visokom stopom korupcije (Enste i Heldman, 2017). Ipak, takvih je teoretičara vrlo malo. S druge strane su oni koji korupciju smatraju opasnošću za gospodarstvo. Naime, korupcija negativno utječe na gospodarski rast, ukupna ulaganja, priljev stranih ulaganja, na međunarodnu trgovinu, smanjuje bruto domaći proizvod, a pogoduje razvoju sive ekonomije i kriminala (Enste i Heldman, 2017).

3.1. Utjecaj korupcije na međunarodnu trgovinu i privatna ulaganja

U stručnoj literaturi još uvijek nema konsenzusa o tome jesu li utjecaji korupcije na međunarodnu trgovinu u potpunosti negativni. Primjerice, Egger i Winner (2005) i Dreher i Gassenber (2013) smatraju da korupcija, pod određenim okolnostima može poboljšati i olakšati gospodarsku razmjenu pa samim tim i povećati izravna strana ulaganja i ulazak stranih poduzeća na domaća tržišta. Ovo će se dogoditi zbog podmićivanja koje pomaže tvrtkama da zaobiđu regulatorne prepreke u državama koje imaju složene i opsežne zakonodavne propise kao i u onima koje imaju nefunkcionalne institucije. Ipak, autori koji su istraživali odnos između korupcije i međunarodne trgovine otkrili su negativan utjecaj. Primjerice, Pomfret i Sourdin (2010) u svom su empirijskom istraživanju otkrili kako korupcija izravno utječe na povećanje izravnih trgovinskih troškova, a do zanimljivih rezultata došao je i Shirazi (2011) upućujući da postoji jaka korelacija između korupcije i međunarodne trgovine. Zemlje koje su visoko rangirane u percepciji korupcije općenito se percipiraju i kao najteže zemlje u smislu lakoće međunarodne trgovine. Ovo implicira da bi za zemlje poput Rumunjske, Bugarske i Hrvatske (koje se percipiraju kao zemlje s višom razinom korupcije u EU) značajno smanjenje percepcije korupcije moglo snažno utjecati na poboljšanje međunarodne trgovine. No, da bi se to postiglo, uz smanjenje korupcije potrebno je i unaprijediti regulatorne okvire zemalja u pogledu uvoznih i izvoznih politika (Shirazi, 2011). Kad se govori o ove dvije veličine važno je spomenuti i Akbariana i Shirazia (2012) koji su ispitali utjecaj korupcije na trgovinu u Latinskoj Americi i na Bliskom istoku. Autori

su otkrili obrnuti "U" odnos između korupcije i trgovine. Prema njihovim nalazima, ako korupcija raste s relativno niskih razina tada će blago povećati međunarodnu trgovinu, ali ako se taj rast događa s prethodno visokih razina korupcije, međunarodna trgovina će se početi smanjivati.

Utjecaj korupcije na smanjenje privatnih ulaganja najlakše je objasniti primjerom. Činjenica je da se privatni investitori često susreću s brojnim izazovima koji ograničavaju ulaganja poput nemogućnosti ishodovanja različitih dozvola, prenamjene zemljišta iz poljoprivrednih u građevna i slično. Kako bi uklonili prepreke neki od njih se odlučuju na podmićivanje jednog ili više službenika da im naprave uslugu i omoguće neometan nastavak ulaganja. Ovo povećava troškove privatnih projekata i vrijeme uključeno u njih, što za posljedicu ima manju privlačnost privatnih ulaganja. Stoga se projekti koji bi bez mita bili isplativi ne realiziraju zbog mita (Enste i Heldman, 2017).

3.2. Korupcija i zaposlenost

Prema Ndikumani (2006) i Bakareu (2011), većina gospodarstava u razvoju istodobno se suočava s dva problema, korupcijom i visokim stopama nezaposlenosti. Visoka razina korupcije, posebice pronevjera javnih sredstava, pridonosi nekvalitetnim javnim ulaganjima, obeshrabruje privatna ulaganja fizičkog i ljudskog kapitala i posljedično rezultira prigušenim rastom, što zauzvrat produžava nezaposlenost. Trajna nezaposlenost potom dovodi do gospodarske nestabilnosti i povećanja ilegalnih aktivnosti (često u oblicima crnog tržišta), što onda olakšava i pojeftinjuje korupcijske prakse. Svjetska banka (2012) također je opisala vezu između korupcije i nezaposlenosti, sugerirajući kako smanjena kvaliteta javnih ulaganja rezultira nižim rastom i dohotkom, što zauzvrat dugoročno sprječava otvaranje novih radnih mjesta.

3.3. Odnos korupcije s BDP-om i inflacijom

Korupcija značajno smanjuje gospodarski rast i razvoj. Primjerice, podaci iz različitih zemalja pokazuju da je korupcija dosljedno povezana s nižom stopom gospodarskog rasta i nižom stopom bruto domaćeg proizvoda (BDP) po stanovniku (Transparency International, 2014).

Korupcija ima različite učinke na ulaganja, kako javna tako i privatna. U mnogim zemljama u razvoju poduzeća ponekad plaćaju mito da bi dobila unosan vladin ugovor, imale pristup sirovinama po subvencioniranim cijenama države, dobile kredit ispod tržišnih kamata, stekle

oskudne devize ili podmitile poreznike kako bi smanjile porezna plaćanja. U slučaju kada je nacionalna, regionalna ili lokalna samouprava kupac određenog dobra ili usluge, korumpirano poduzeće može platiti da ga se uvrsti na popis kvalificiranih ponuditelja, da službenici strukturiraju specifikacije ponude tako da je upravo to poduzeće jedini kvalificirani dobavljač ili da bude izabrano kao najpovoljniji ponuditelj. Stoga je za takvo poduzeće ovakav vid ulaganja pozitivan, a za sva ostala koja su se našla na listi ponuditelja situacija je u potpunosti negativna zbog natječaja koji je namješten zbog ranije dogovorenih i poduzetih koruptivnih radnji. Nadalje, korupcija u međunarodnoj trgovini prilično je česta, najčešće iz dva razloga. Prvo zbog želje vlada da kontroliraju vanjsku trgovinu i drugo zbog visoke vrijednosti koju za poduzeća ima ulazak na nova tržišta. Svaka zemlja ima propise koji reguliraju međunarodnu trgovinu, koji se odnose među ostalim i na zabranu ili ograničenje uvoza određenih proizvoda te carine za uvoz robe. Sve te radnje kontroliraju carinski agenti. Ukoliko je službenik korumpiran on će najčešće naplatiti nižu carinsku naknadu od one koja je propisana. U tom slučaju profitiraju obje strane, a na štetu države (Asideu i Freeman, 2006).

Asideu i Freeman (2006) objašnjavaju kako postoji nekoliko razloga koji ukazuju na to da korupcija utječe na snižavanje BDP-a po glavi stanovnika, ali isto tako da postoji i mnogo razloga koji upućuju na to da nizak BDP po stanovniku podržava korupciju. Učinci između korupcije i BDP-a vjerojatno će funkcionirati u oba smjera. Visoka korupcija smanjuje ulaganja i stvara neučinkovitu razinu proizvodnje. To dovodi do niskog BDP-a. S druge strane, nizak BDP ograničava sposobnost države da kontrolira korupciju, što posljedično dodatno podiže njezinu razinu.

Grundler i Potrafke (2019) pronašli su četiri studije koje pružaju sigurne dokaze da korupcija ima izravan negativan učinak na gospodarski rast. Otkriveno je da IPK negativno utječe na gospodarski rast te da je odnos između gospodarskog rasta i korupcije nelinearan. Jednako tako znanstvenici su došli do zaključka kako vojni izdaci smanjuju gospodarski rast pod utjecajem korupcije te da korupcija smanjuje rast kada su stope ulaganja niske. Osim toga, ustanovljeno je da u Aziji korupcija nema utjecaja na gospodarski rast, u Africi ima negativnu, a u Južnoj Koreji pozitivnu korelaciju.

Što se tiče ispitivanja odnosa između korupcije i inflacije, Piplica (2011) objašnjava kako postoji mnogo novijih studija o korupciji i njezinim ekonomskim razlozima, međutim, studije koje se fokusiraju na odnos između inflacije i korupcije još uvijek nisu na adekvatnoj razini. Autor je napravio analizu odnosa korupcije i inflacije za deset europskih zemalja u tranziciji, pri čemu je koristio IPK jer je riječ metrici koja mjeri razinu korupcije u među političarima i

administrativnim tijelima. Rezultati su pokazali da premda slab, pozitivan utjecaj korupcije na inflaciju ipak postoji. Autor objašnjava kako je riječ o neizravnom utjecaju iz razloga što koruptivne radnje utječu na elemente koji nisu dio strukture indeksa potrošačkih cijena. Jednako tako, zamijećeno je kako se utjecaj korupcije na inflaciju događa uz vremenski odmak. Akca, Ata i Karaca (2012) također su dokazali statistički značajnu i pozitivnu vezu između navedenih varijabli. Valja naglasiti kako je njihovo istraživanje uključivalo ispitivanje odnosa između sedam varijabli (inflacija, gospodarski rast, kvaliteta zakonodavstva, trgovinski jaz, učinkovitost vlade, politička stabilnost) i korupcije metodom panel podataka za razdoblje između 2002. i 2010. godine za 97 zemalja svijeta.

3.4. Utjecaj korupcije na institucionalno okruženje

Razina korupcije u državi utječe na kvalitetu poslovne regulative. Dobro regulirano poslovno okruženje može ublažiti teret birokratskih postupaka i birokracije, što rezultira manjim transakcijskim troškovima za pojedince i poduzeća. Korupcija kompromitira svrhu i integritet propisa jer omogućava korumpiranim dužnosnicima da zaobilaze propise zbog vlastitih interesa. Korumpirani političari i birokrati mogu manipulirati regulatornim okruženjem u svoju korist i stvoriti neučinkovite propise koji pojedincima i poduzećima daju poticaje za plaćanje mita s korozivnim utjecajem na regulatorno okruženje. U korumpiranom okruženju, posebne interesne skupine također mogu utjecati na kvalitetu regulatornog okruženja kontrolirajući državne institucije koje kreiraju i provode propise (Transparency International, 2014). One države u kojima je stupanj korupcije visok bilježe i visoke razine nepovjerenja građana u sustav. Posljedično i sami postaju sudionici korupcije. U takvom sustavu gospodarski tijekovi su iskrivljeni, a financijski se resursi usmjeravaju u pogrešne poslove (Piplica, 2020a).

4. OBILJEŽJA KORUPCIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema posljednjim dostupnim podacima IPK indeksa za 2022. godinu, od 180 procijenjenih zemalja, Hrvatska je svrstana na 57. mjesto s ukupno 50 bodova (5.0 bodova) (Transparency International, 2023). Ovaj rezultat upućuje na značajnu razinu korumpiranosti hrvatskih političara i državnih službenika. O korumpiranosti političara i državnog vrha u Hrvatskoj najbolje govore rezultati Globalnog barometra korupcije koji je Hrvatsku svrstao na sam vrh. Naime, pokazalo se kako čak 92% hrvatskih građana smatra da je korumpiranost vlasti veliki problem (Martinez i Kukutschka, 2021).

4.1. Kretanje korupcije i glavni makroekonomski indikatori Hrvatske

Korištenjem podataka Hrvatske Narodne Banke (2023) izrađena je Tablica 2 koja sadrži prikaz kretanja korupcije (izrađen temeljem IPK indeksa) i glavnih makroekonomskih indikatora u Hrvatskoj za razdoblje 2010.-2021.

Prosječna vrijednost korupcije u Hrvatskoj u razdoblju između 2010. i 2021. godine, izračunata IPK metodom iznosila je 4.67 (46.7 po novom načinu mjerenja 0-100), što je znatno niže od prosjeka EU-27. Koeficijent varijacije iznosio je 0.067 što znači da se radi o izrazito homogenoj distribuciji IPK vrijednosti. Saldo tekućeg računa opće bilance izražen u postotku BDP-a u promatranom razdoblju pozitivnog je predznaka i ima prosječnu vrijednost 1.26 uz standardno odstupanje ± 1.76 . Negativni rezultati zabilježeni su u prve četiri promatrane godine, a potom su zabilježene pozitivne vrijednosti sve do 2020. godine, ujedno godine kada je nastupila pandemija COVID-19 koja je negativno utjecala na sva gospodarstva svijeta. Potom, u 2021. godini dolazi ponovno do pozitivnog predznaka, a saldo tekuće bilance iznosi 1.8. Što se tiče duga opće države, vidljive su brojne varijacije tijekom promatranog razdoblja. Najveći dug dogodio se također u 2020. godini kada je iznosio 87% BDP-a. Prosječna stopa inflacije iznosi 1.17% što je zadovoljavajuće i ispunjava Maastrichtske kriterije. Posljednji razmatrani makroekonomski pokazatelj, stopa nezaposlenosti najviše je vrijednosti zabilježila u 2013. i 2014. godini kada je iznosila 17,3%, a između 2018. i 2021. godine kreće se u vrijednostima ispod 10%. Dosta je upitno koliko je ova smanjena nezaposlenost zapravo dobar znak jer je posljednjih godina došlo do značajne emigracije stanovništva iz zemlje u potrazi za poslom i boljim uvjetima života. Dok to s jedne strane smanjuje nezaposlenost, istodobno smanjuje i broj stanovništva i veličinu radnog kontingenta u Hrvatskoj.

Tablica 2. Kretanje korupcije i temeljnih makroekonomskih pokazatelja u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010.-2021.

Godina	IPK*	BDP (u mlrd €)	Tekući račun platne bilance (%BDP)	Dug opće države (% BDP)	Stopa inflacije	Stopa nezaposlenosti
2010.	4.1	45.69	-2,2	57.1	1.9	11.6
2011.	4	48.65	-1,6	63.4	2.3	13.7
2012.	4.6	43.34	-1.7	69.2	3.4	15.9
2013.	4.8	43.24	-1	80.1	2.2	17.3
2014.	4.8	48.64	0.3	83.8	-0.2	17.3
2015.	5.1	46.41	3.3	83.2	-0.5	16.2
2016.	4.9	49.61	2.2	79.7	-1.1	13.1
2017.	4.9	52.41	3.5	76.5	1.1	11.2
2018.	4.8	54.08	1.8	73.2	1.5	8.4
2019.	4.7	55.59	2.9	71.0	0.8	6.6
2020.	4.7	51.32	-0.5	87.0	0.1	7.5
2021.	4.7	55.53	1.8	78.4	2.6	7.6

*Napomena: IPK je unesen prema starom načinu izračuna; novi koristi mjerenje od 0 do 100

Izvor: izrada autorice prema podacima Hrvatske Narodne Banke (2023). *Glavni makroekonomski indikatori*.

Dostupno na: <https://www.hnb.hr/statistika/glavni-makroekonomski-indikatori> (pristupljeno 14.02.2023.)

Već prvim pogledom na Tablicu 2 i usporedbom IPK indeksa u promatranom razdoblju sa stopama inflacije može se pretpostaviti kako postoji visoka razina korelacije među navedenim pokazateljima. To je dokazao Piplica (2020b) u svom članku pod nazivom *Ekonomске posljedice korupcije u Hrvatskoj*, gdje je razmatrao korelaciju između korupcije i pet navedenih makroekonomskih pokazatelja i to za razdoblje 1999.-2018. godine. Rezultati su pokazali visoku korelaciju između IPK indeksa i duga opće države, pri čemu je koeficijent korelacije iznosio 0,510, dok je koeficijent korelacije između IPK indeksa i salda tekućeg računa iznosio je 0,7543. Korelacija između IPK indeksa i stope nezaposlenosti bila je izrazito slaba. Autor ističe i kako niža razina korupcije povećava saldo tekućeg računa. Jedan od temeljnih razloga za to je sudjelovanje stranih ekonomija u međunarodnoj trgovini s Hrvatskom. Posljednji makroekonomski pokazatelj, stopa inflacije također je u snažnoj vezi sa razinom korupcije u zemlji (koeficijent korelacije iznosio je 0,5721). Naime, korupcija sama po sebi nema direktan utjecaj na povećanje odnosno smanjenje međunarodne trgovine, međutim, ona ometa provedbu monetarne politike zemlje, faktora koji je temeljni način reguliranja inflacije. Korelacija između IPK indeksa i stope nezaposlenosti bila je najslabija. (Piplica, 2020b).

4.2. Usporedba stanja s Italijom

U nastavku se provodi usporedba stanja korupcije u Hrvatskoj i Italija, a ova je zemlja za usporedbu odabrana iz dva razloga. U prvom redu, Italija se smatra jednom od zemalja s višom razinom korupcije u EU. Prema izjavama tamošnjeg Vrhovnog suda, korupcija je najistaknutija u politici, a stanje se iz godine u godinu pogoršava (Webb, 2016). Drugi razlog proizlazi iz navoda autora koji su istaknuli kako susjedne zemlje pokazuju slične razine korupcije jer se suočavaju sa sličnim karakteristikama i sličnim institucionalnim okruženjima (Marquez, Salinas-Jimenez i del Mar Salinas-Jimenez, 2011).

Prema podacima za 2021. godinu, od 180 procijenjenih zemalja, Italija se nalazi na 41. mjestu prema indeksu percepcije korupcije sa indeksom 5.6, dok je Hrvatska svrstana na 63. mjesto s ukupno 4.7 bodova (Transparency International, 2022). Portal za informacije američkog State Departmenta (2013) navodi kako upravo korupcija odbija američke tvrtke na ulaganja u Italiju i smanjuje priliku za njezin gospodarski rast i razvoj. Slična je situacija i u Hrvatskoj, kako je ranije prikazano u istraživanju Piplice (2020b).

Portal za borbu protiv korupcije u poslovanju (2016) za sve zemlje Europske unije donosi kratak sažetak o stanju korupcije i mogućnostima međunarodnog poslovanja. Za Hrvatsku kao temeljnu prepreku navodi kako su upravo korupcija, političko pokroviteljstvo i neučinkovita birokracija među izazovima s kojima se tvrtke najčešće suočavaju kad posluju u Hrvatskoj. Podmićivanje se najčešće javlja u politici, građevinarstvu i u javnoj nabavi. U Italiji je stanje slično, a najviše koruptivnih radnji odvija se u procesima nabave, uglavnom u cestovnim i željezničkim projektima.

Guarnieri (2020) je u svom članku *Politička korupcija u Italiji: mnogo istraga, malo osuđujućih presuda?* analizirao stanje po pitanju procesuiranja korupcije na visokoj razini. Pritom je usporedio Italiju s nekoliko susjednih zemalja, među kojima i s Hrvatskom. U Tablici 3 sadržani su podaci o ukupnog broju ministara koji su između 2000. i 2012. godine u Hrvatskoj i Italiji obavljali dužnost te o broju podignutih optužnica, osuda i oslobađajućih presuda.

Od 2000. do 2012. godine, za razdoblje koje je analiza provedena, Hrvatska je imala ukupno 135 ministara, a Italija 79. U isto vrijeme protiv hrvatskih ministara podignuto je ukupno sedam optužnica. Pet ministara je optuženo dok su preostala dva dobila oslobađajuće presude. S druge strane, na 79 talijanskih ministara podignuto je čak 40 optužnica, od čega je 15 završilo osudom, 21 je dobio oslobađajuću presudu, a za preostala četiri podaci nisu poznati.

Tablica 3. Optužnice, osude i oslobađajuće presude hrvatskih i talijanskih ministara od 2000.-2012.

Država	Ministri	Optužnice	Osude	Oslobađajuće presude
Hrvatska	135	7	5	2
Italija	79	40	15	21

Izvor: Guarnieri, C. (2020). *Corrupcion politica en Italia: muchas investigaciones, pocas condenas? Civitas, Revista de Ciencias Sociales*, 20(3), str. 329. i 333.

Ovime se ujedno dokazuje i ranije navedena činjenica kako je u Italiji politička korupcija najdominantnija vrsta. Međutim, ako je suditi po rezultatima Globalnog barometra korupcije i mišljenjima građana (Martinez i Kukutschka, 2021), korumpiranost među hrvatskim političarima (92%) blago je veća nego među talijanskim (85%).

Važno je napomenuti i kako tek 26% Hrvata smatra da vlada provodi dobre mjere u borbi protiv korupcije u odnosu na 39% Talijana koji isto misle za svoju vladu (Martinez i Kukutschka, 2021).

4.3. Suzbijanje korupcije u Republici Hrvatskoj

Zakonodavni okvir koji se bavi suzbijanjem korupcije u Republici Hrvatskoj uključuje odredbe *Kaznenog zakona* (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21) i *Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta* (Narodne Novine, br. 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13, 70/17). Osim zakonskih odredbi u suzbijanju korupcije jednu od najvažnijih uloga imaju represivne institucije koje uključuju sudove, policiju i državno odvjetništvo. Njihova je osnovna svrha otkrivanje i pravomoćno presuđenje u slučaju najtežih kaznenih koruptivnih djela. Posebna tijela koja se bave ovim postupcima poznata su pod nazivom "uskočka vertikala", a uključuju USKOK (Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta) koji je unutar državnog odvjetništva, PNUSKOK koji se nalazi unutar policijskih snaga i sudove koji su orijentirani za predmete pod nadležnošću USKOK-a (Ivić, 2015).

Posljednja važna stepenica na putu ka suzbijanju korupcije jest njezina prevencija putem edukacija. Naime, primjenom kvalitetnih i dobro osmišljenih edukativnih programa moguće je podučavati građane o etičnom i moralnom ponašanju i građanskim normama. Osim različitih edukacijskih programa i brošura koje izdaju lokalne i regionalne samouprave i udruge, jedni od najpoznatijih alata u prevenciji korupcije koji dolaze s nacionalne razine su

"Strategija suzbijanja korupcije" i "Aksijski plan" (Getoš, Čupić i Mihaljević, 2011). Posljednji relevantni strateški dokument je *Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine* koju je Hrvatski sabor donio 29. listopada 2021. godine. Neke od temeljnih mjera koje se unutar strategije provode uključuju transparentnost rada javnih institucija, jačanje integriteta i suzbijanje te podizanje svijesti o rasprostranjenosti korupcije u Hrvatskoj i njenom negativnom utjecaju na gospodarstvo (Narodne novine 120/2021).

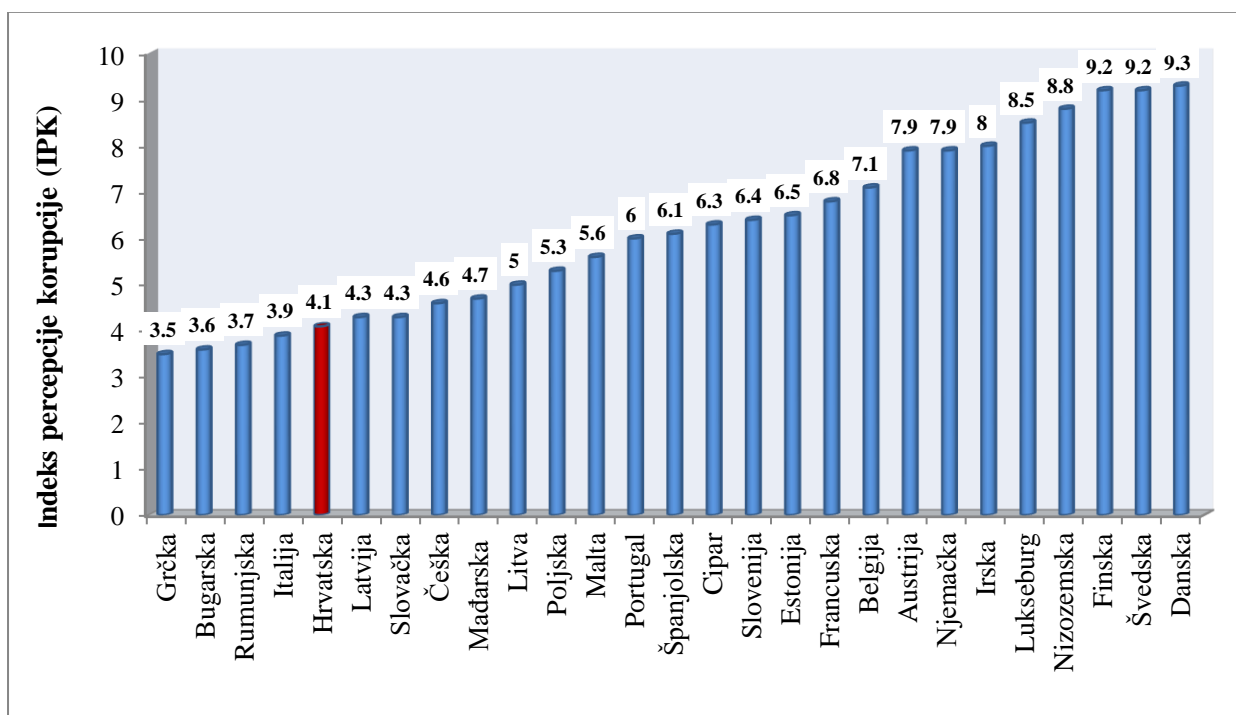
5. OBILJEŽJA KORUPCIJE U EU-27

Ovo poglavlje rada bavi se analizom korupcije u zemljama Europske unije. Da bi se ustanovilo koje zemlje imaju najvišu razinu korupcije te kakva su mišljenja javnosti o korumpiranosti njihovih političara, usporedba se izvršava temeljem Indeksa percepcije korupcije (IPK) i Globalnog barometra korupcije (GCB), metrika koje je razvio Transparency International i koje ukazuju na stanje korumpiranosti državnog aparata.

Smatra se kako je IPK dobra metoda za mjerenje odnosa između korupcije, gospodarskog rasta i inflacije (Piplica, 2011) zbog čega se sve analize takve vrste provedene u ovom radu oslanjaju upravo na navedenu metriku.

5.1. Obilježja korupcije u zemljama Europske unije

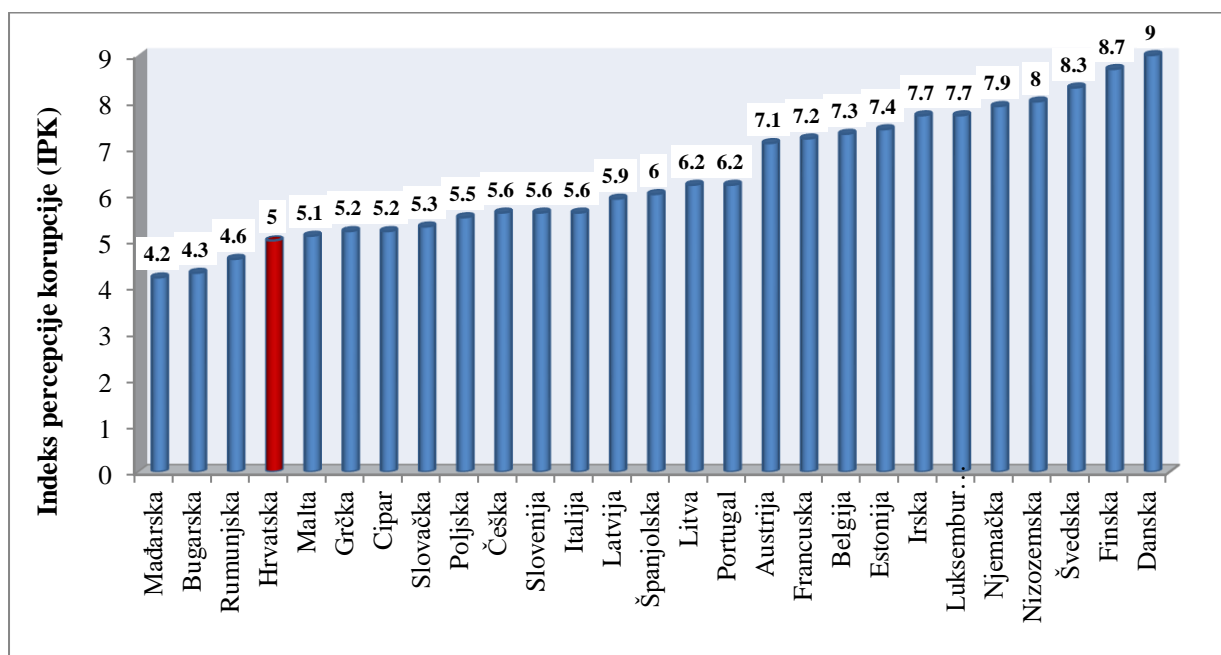
Na osnovu podataka Transparency Internationala (2011; 2022) izrađeni su Grafikoni 1 i 2 koji prikazuju IPK zemalja EU-a u 2010. i 2022. godini kako bi se ustanovilo do kakvih je razlika došlo u dvanaestogodišnjem razdoblju.

Grafikon 1. Indeks percepcije korupcije u državama članicama EU-a u 2010. godini

Izvor: izrada autorice prema podacima Transparency International (2011). *Corruption Perceptions Index*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/IPK/2010> (pristupljeno: 10.02.2023.)

Prosječni IPK indeks EU-27 u 2010. godini iznosio je 6.17 što ukazuje na srednju razinu korumpiranosti političara i državnih službenika u zemljama EU-a. Ukupno 13 (48,15%) zemalja nalazilo se ispod europskog prosjeka, a među njima je i Hrvatska. Prema rezultatima, najkorumpiranije zemlje u 2010. godini bile su Grčka, Bugarska i Rumunjska, slijedi Italija pa Hrvatska na petom mjestu. S druge strane, najbolje rezultate imaju Danska, Švedska i Finska, zemlje s najnižom korupcijom.

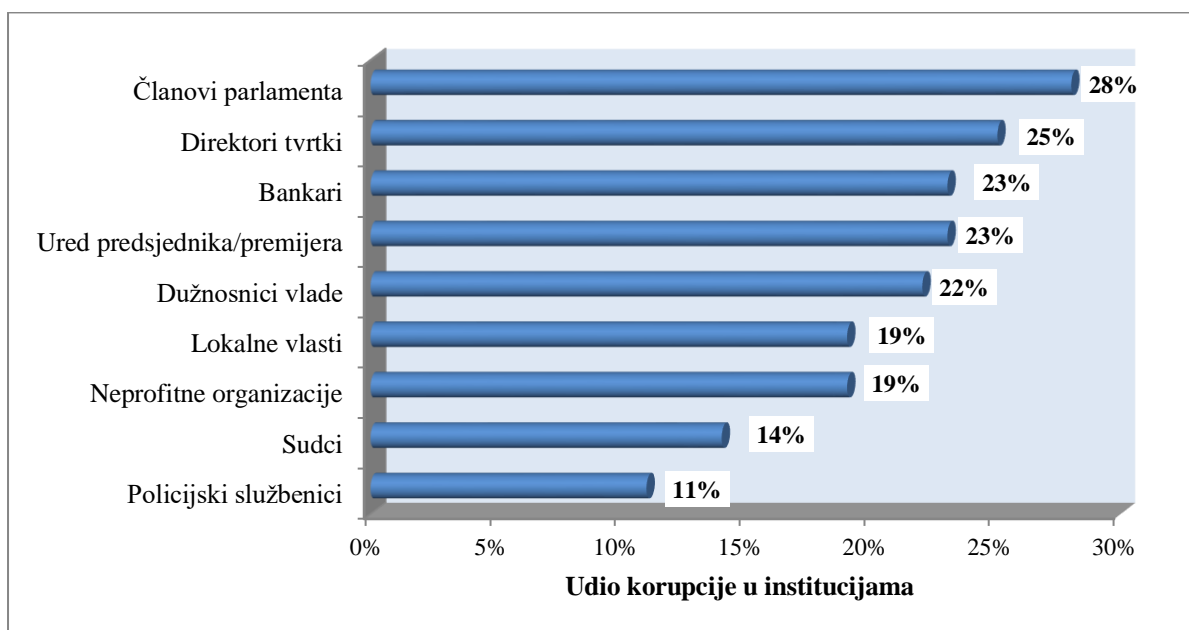
Grafikon 2. Indeks percepcije korupcije u državama članicama EU-a u 2022. godini

Izvor: izrada autorice prema podacima Transparency International (2023). *Corruption Perceptions Index*. Dostupno na: https://www.transparency.org/en/IPK/2021?gclid=Cj0KCQiArsefBhCbARIsAP98hXRGSt9hzASHmPMAPyVz7G42dsKmuKE2HXyo8pfsaXL-v5z4vuBLogaAtKZEALw_wcB (pristupljeno: 10.02.2023.)

U 2022. u odnosu na 2010. godinu prosječni IPK u EU-27 podignut je sa početnih 6.17 na 6.36, što ukazuje na blago poboljšanje cjelokupne situacije po pitanju korumpiranosti u dvanaestogodišnjem razdoblju. Međutim, ako se pogleda Grafikon 1 vidljivo je da je došlo do zanimljivih promjena. U prvom redu, Grčka, koja je u 2010. godini bila najkorumpiranija, s prvog mjesta popela se na šesto i popravila svoj rejting. Ovo je, osim Mađarske, ujedno i najveći pomak što se tiče individualnog razmatranja zemalja. Naime, Mađarska je s početnog devetog mjesta došla na prvo u 2022. godini sugerirajući da se stanje korupcije u ovoj zemlji s godinama značajno pogoršalo.

Druga promjena vidljiva je u poboljšanju ukupnih rezultata kod zemalja s najnižim IPK indeksom (najvišom korupcijom). Prethodno je najniži IPK iznosio 3.5, a u 2022. godini iznosi 4.2. No, istovremeno je došlo do općenitog snižavanja IPK-a kod zemalja s najnižom korupcijom. Najviši IPK od 9.3 koji je u 2010. godini zabilježila Danska, u 2022. godini iznosio je 9, a imala ga je također Danska. Što se tiče Hrvatske, premda je poboljšana ukupna IPK vrijednost u 2022. godini, Hrvatska je ipak zabilježila lošiji rejting u odnosu na ostale zemlje te je sa početnog petog u 2010. godini zauzela četvrto mjesto po korumpiranosti političara i državnih službenika među zemljama EU-a, odnosno 57 mjesto među 180 zemalja obuhvaćenih IPK indeksom.

Podaci Globalnog barometra korupcije za 2021. godinu (Grafikon 3) pokazuju kako je, prema mišljenjima građana EU-27, korupcija najprisutnija među članovima parlamenta (28%), a potom među direktorima tvrtki (25%). Najmanje korumpiranima smatraju policijske službenike (11%).

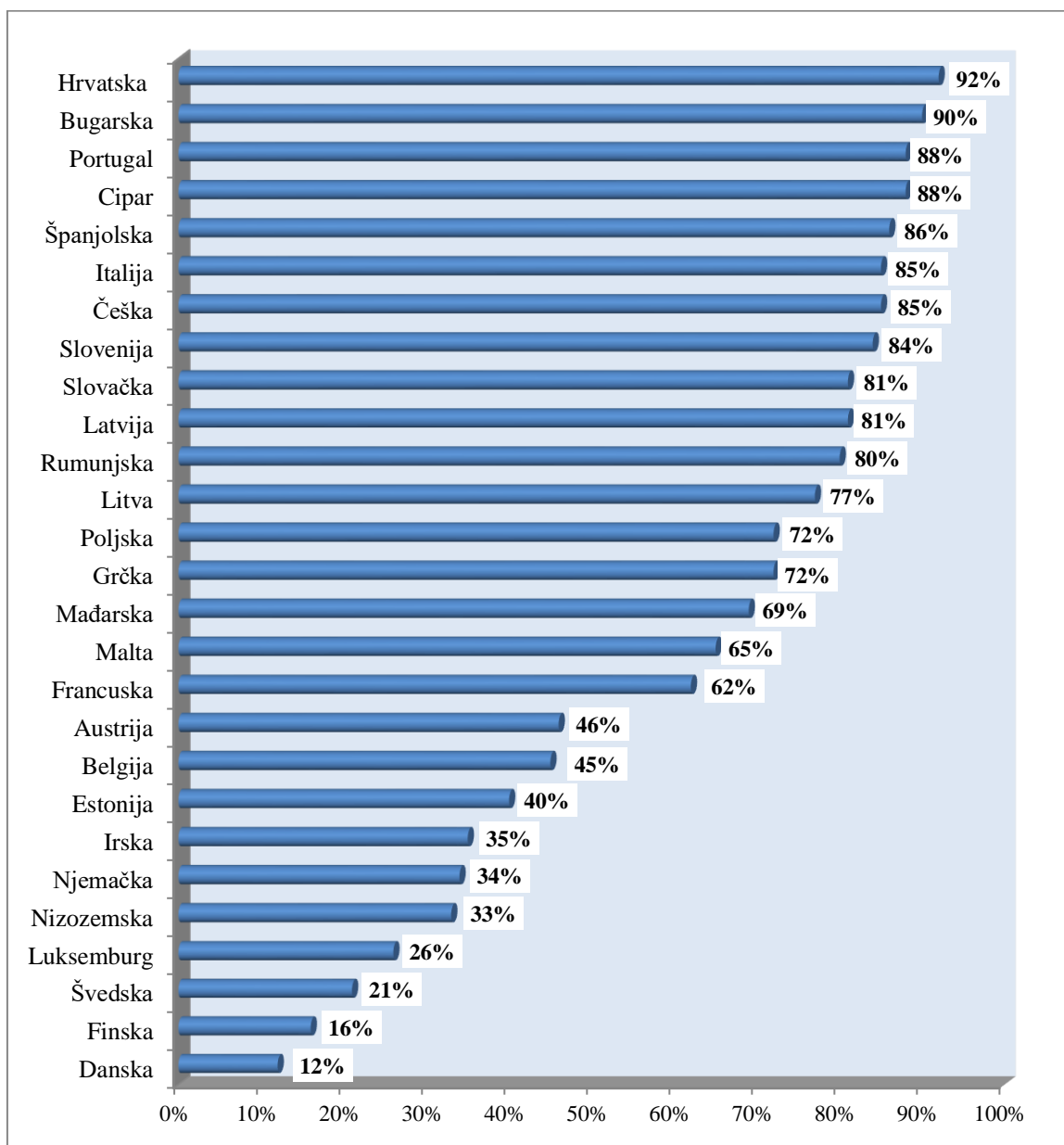

Grafikon 3. Zastupljenost korupcije u institucijama zemalja EU-a u 2021. godini

Izvor: Martinez, R. i Kukutschka, B. (2021). *Global Corruption Barometer European Union 2021 Citizens' Views And Experiences of Corruption*. Berlin: Transparency International, str. 14.

Stavovi građana EU-a o korumpiranosti vlasti u njihovim zemljama zabrinjavajući su. Poglavitito za Hrvatsku koja je zauzela prvo mjesto na ljestvici, među 27 promatranih zemalja (Grafikon 4). Naime, čak 92% Hrvata smatra da je korumpiranost hrvatske vlasti velik problem. Na drugom mjestu poretka našla se Bugarska sa 90%, a na trećem i četvrtom mjestu Portugal i Cipar čiji građani misle isto. Očekivano, najnižu zabrinutost dijele Danci (12%) i

Finci (16%), žitelji zemalja koje su na samom vrhu ljestvice IPK indeksa i koje imaju najniži stupanj korupcije u EU, ali i globalno.

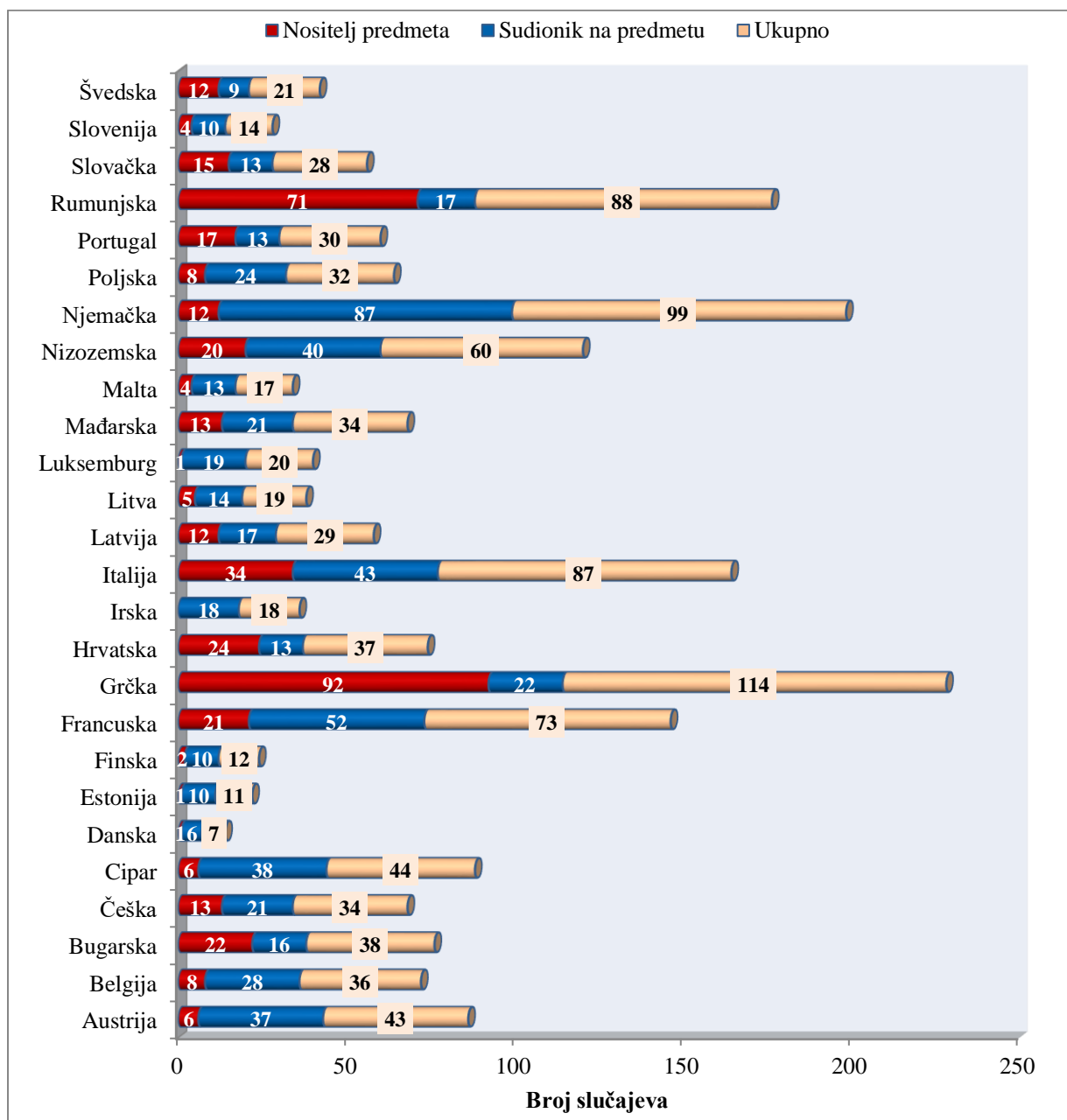
Grafikon 4. Udio građana EU-a koji smatraju da je korumpiranost vlasti u njihovoj zemlji veliki problem, GCB 2021.

Izvor: Martinez, R. i Kukutschka, B. (2021). *Global Corruption Barometer European Union 2021 Citizens' Views And Experiences of Corruption*. Berlin: Transparency International, str. 11.

Može se zaključiti kako se podaci IPK indeksa i Globalnog barometra korupcije za 2021. godinu uvelike poklapaju obzirom da na sličan način rangiraju zemlje s najvišom i najnižom prisutnošću korupcije.

5.2. Uključenost država članica EU-a u registrirane slučajeve korupcije

Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu – Eurojust je europska institucija koje podupire pravosudnu koordinaciju i suradnju nacionalnih tijela u borbi protiv terorizma i teškog organiziranog kriminala. U razdoblju između 2016. i 2021. godine agencija je sudjelovala u procesuiranju ukupno 505 registriranih slučajeva korupcije diljem zemalja članica EU-a, a ukupan broj slučajeva iz godine u godinu bilježi rast (Eurojust, 2022).

Grafikon 5. Angažman Eurojust-a na slučajevima korupcije zemalja EU-a, 2016.-2021.

Eurojust (2022). *Eurojust casework on corruption 2016-2021*. Dostupno na: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/corruption-casework-2016-2021.pdf>

Temeljem podataka Eurojusta izrađen je Grafikon 5 koji prikazuje Eurojust-ov angažman na slučajevima korupcije u razdoblju između 2016. i 2021. godine prema zemljama Europske unije. Grafikon ujedno ukazuje i na zemlje s najvišom, odnosno najnižom razinom registrirane korupcije.

Najveći ukupni broj slučajeva korupcije na kojima je Eurojust bio angažiran u petogodišnjem razdoblju zabilježen je u Grčkoj (114 slučajeva), slijedi Njemačka sa 99 slučajeva, a potom na trećem mjestu Rumunjska sa 88 slučajeva. Za Grčku i Rumunjsku ovaj podatak ne čudi jer je riječ o zemljama koje se na IPK ljestvici nalaze među najkorumpiranijim zemljama EU-a, međutim, zanimljivo je primijetiti koliki broj slučajeva ima u Njemačkoj čiji je IPK u 2022. godini imao vrijednost 7.9 (Transparency International, 2023). Ipak, to ne treba biti mjerilo obzirom da je IPK metrika usredotočena na korumpiranost političara i javne uprave, a ovdje istaknuti slučajevi uključuju cjelokupnu korupciju u državama.

Najmanji broj slučajeva Eurojust obrađivao je u Finskoj, Danskoj i Estoniji, zemljama koje inače imaju visoke IPK vrijednosti.

Republika Hrvatska ima zabilježenih 37 slučajeva, od čega je Eurojust bio nositelj predmeta u 24 slučaja, a u preostalih 13 angažiran je kao sudionik na predmetu.

5.3. BDP, inflacija i ekonomski trošak korupcije

U ovom poglavlju rada pristupa se analizi visine BDP-a i stopa inflacije u Europskoj Uniji, za čije potrebe je odabrano po pet zemalja s najnižim odnosno najvišim IPK indeksom u 2021. godini, prema podacima organizacije Transparency International (2022). Potom se pristupa analizi studije Europskog parlamenta iz 2016. godine koji je izradio procjenu troškova koji korupcija i organizirani kriminal imaju za europska gospodarstva.

5.3.1. Analiza BDP-a i stopa inflacije u zemljama EU-a s najvišim i najnižim IPK indeksom u 2021. godini

Posredstvom podataka Međunarodnog monetarnog fonda (International Monetary Fund, 2022) izrađene su Tablice 4 i 5 koje sadrže prikaz BDP-a i stopa inflacije u pet zemalja najvišim, odnosno najnižim IPK indeksom u 2021. godini.

Tablica 4. BDP i stopa inflacije u zemljama EU-a s najnižim IPK indeksom u 2021. godini

Država Europske unije	IPK	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Bugarska	4.2	50.71	2.8
Mađarska	4.3	124.62	5.1
Rumunjska	4.5	161.17	5
Hrvatska	4.7	55.53	2.6
Grčka	4.9	248.74	0.6

Izvor: izrada autorice prema podacima International Monetary Fund (2022). World Economic Outlook/Weodata 2021. *imf.org*. Dostupno na: <https://www.imf.org/en/Home> (pristupljeno 10.02.2023.)

Zemlje s najnižim IPK indeksom u EU (Tablica 4) ujedno se smatraju najkorumpiranijim zemljama, a IPK vrijednosti im se kreću između 4.2 i 4.9, a njihova ukupna prosječna stopa inflacije iznosi 3.22. Najniži BDP imaju Bugarska (50,71 milijardu €) i Hrvatska (55,53 milijarde €) dok je BDP Grčke 4,5 puta viši od njihovog (248,74 milijarde €). Zanimljivo je primijetiti kako je najviša inflacija zabilježena kod zemalja s nešto višim BDP-om (Mađarska i Rumunjska), a one se istovremeno nalaze i na najvišim mjestima po korumpiranosti što sugerira kako su korupcija i inflacija u pozitivnoj korelaciji, što su primijetili ranije spomenuti autori (Piplica, 2011; Akca, Ata i Karaca, 2012).

Tablica 5. BDP i stopa inflacije u zemljama EU-a s najvišim IPK indeksom u 2021. godini

Država Europske unije	IPK	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Danska	8.8	217.45	1.9
Finska	8.8	242.25	2.1
Švedska	8.5	504.69	2.7
Nizozemska	8.2	795.69	2.8
Luksemburg	8.1	54.23	3.5

Izvor: izrada autorice prema podacima International Monetary Fund (2022). World Economic Outlook/Weodata 2021. *imf.org*. Dostupno na: <https://www.imf.org/en/Home> (pristupljeno 10.02.2023.)

Za razliku od zemalja s najnižim IPK, zemlje s najvišim IPK u 2021. godini zabilježile su znatno nižu prosječnu stopu inflacije koja iznosi 2.6, a njihov IPK indeks kreće se između 8.1 i 8.8. Najniži BDP ima Luksemburg, a najviši Nizozemska. Danska je zemlja s najnižom korupcijom u EU-27, ali i u svijetu. Postavlja se pitanje koja je tajna nacionalnih sustava koji iz godine u godinu zauzimaju prva mjesta na rang ljestvici IPK indeksa. Danska agencija za znanost i visoko obrazovanje (2016) navodi kako je politički integritet temeljna stavka koja mora biti zadovoljena u borbi protiv korupcije i kako upravo on pridonosi visokom

pozicioniranju pojedinih zemalja, a naročito Danske je koja iz godine u godinu u samom vrhu ljestvice. Integritet podrazumijeva ponašanja i radnje koje su u sklopu sa skupom moralnih ili etičkih načela i standarda koje prihvaćaju pojedinci i institucije. Integritet stvara prepreku korupciji. Osim političkog integriteta, drugi važni čimbenici uključuju visoki stupanj slobode tiskovnih medija, transparentnost i pristup informacija o javnoj potrošnji i neovisne pravosudne sustave.

Ipak, ne treba se zavaravati. No ni zemlje s visokim ocjenama ne mogu si priuštiti zadovoljstvo činjenicom da imaju najbolji rezultat prema IPK indeksu. I u tim zemljama korupcija je prisutna, međutim, u znatno nižoj mjeri nego u ostalima. Konkretno, u Danskoj (koja je i 2016. godine bila u samom vrhu ljestvice) 2015. godine 20 članova parlamenta nije prijavilo svoje vanjske aktivnosti ili financijske interese u svojim izjavama o imovini (Danska agencija za znanost i visoko obrazovanje, 2016). Dokazi o navedenom nalaze se u ranije spomenutom Grafikonu 7 koji sadrži prikaz broja registriranih slučajeva korupcije u zemljama EU-a na kojima je Eurojust bio angažiran u razdoblju između 2016. i 2021. godine.

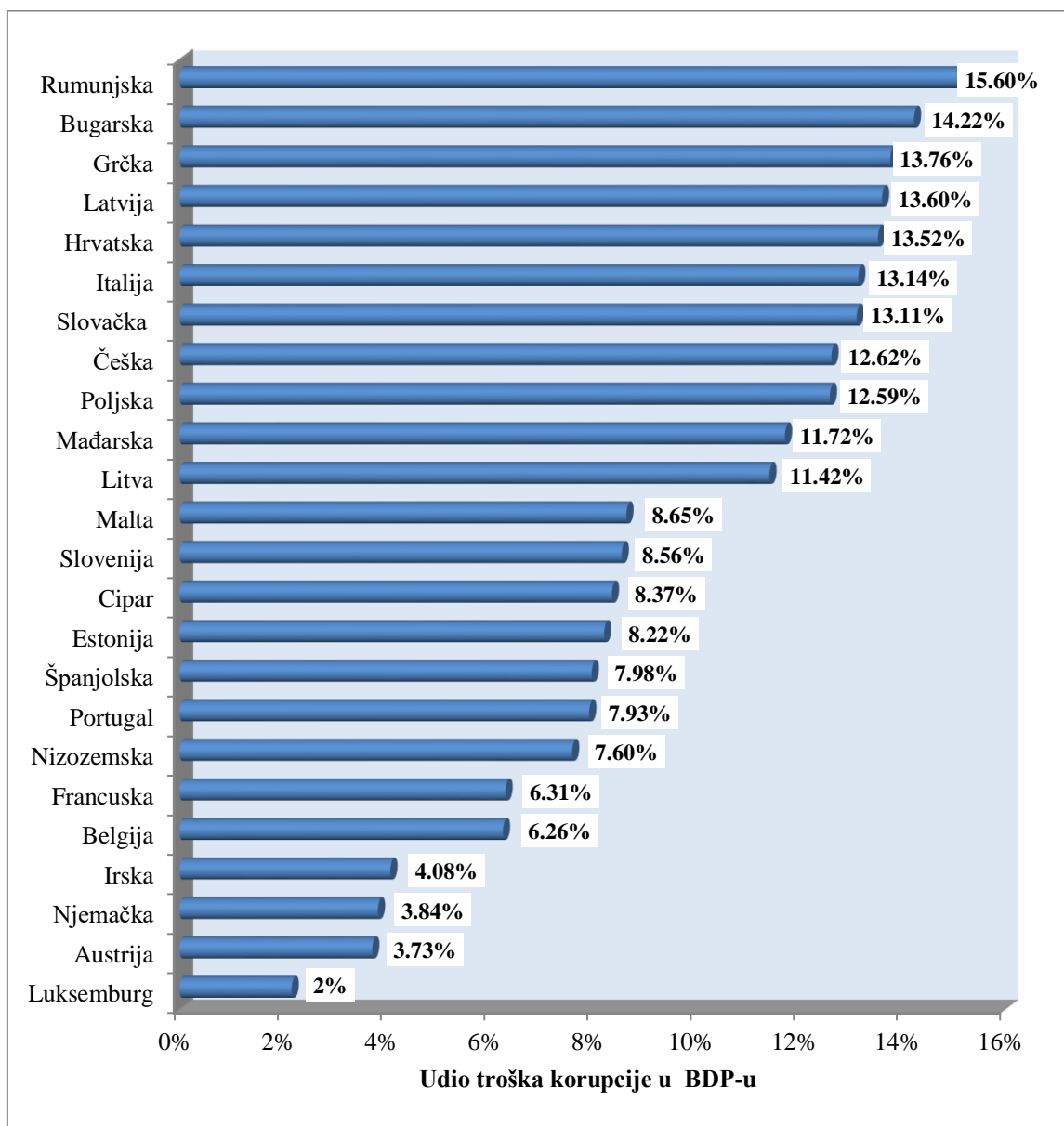
5.3.2. Ekonomski trošak korupcije mjeren IPK indeksom

Europski parlament je 2016. godine objavio studiju u kojoj je, među ostalim, provedena analiza troška koje korupcija godišnje izazove državama članicama Unije. Obzirom da ne postoji stvarna mjerna jedinica za ovakav izračun, napravljena su tri različita scenarija:

- **Scenarij 1:** Usporedba se vrši sa prosječnom razinom korupcije u sedam država članica koje imaju najnižu zabilježenu razinu korupcije. Dakle, nastoji se izračunati koliko bi Hrvatska (ili druga država s visokom korupcijom) relativno izgubila u ekonomskom smislu ne dostizanjem razine korupcije u sedam država članica s najboljim učinkom.
- **Scenarij 2:** Prema ovom se scenariju usporedba se vrši s prosječnom razinom korupcije u EU-28 (u studiju je uključena i Velika Britanija koja od početka veljače 2020. godine nije zemlja članica Unije)
- **Scenarij 3:** Za početak se zemlje svrstavaju u četiri odvojena klastera. U istu grupu stavljaju se zemlje koje imaju slična institucionalna obilježja i razine korupcije. Radna pretpostavka u ovom scenariju je da se države članice s višim razinama korupcije približavaju razini korupcije s najboljim rezultatima unutar svoje grupe vršnjaka (SKUPINA I: Ujedinjeno Kraljevstvo, Njemačka, Austrija, Irska i

Luksemburg; SKUPINA II: Nizozemska, Švedska, Danska, Finska; SKUPINA III: Slovenija, Malta, Estonija, Francuska, Belgija, Cipar, Španjolska, Portugal; SKUPINA IV: Poljska, Mađarska, Bugarska, Hrvatska, Italija, Grčka, Latvija, Slovačka, Rumunjska, Litva i Češka).

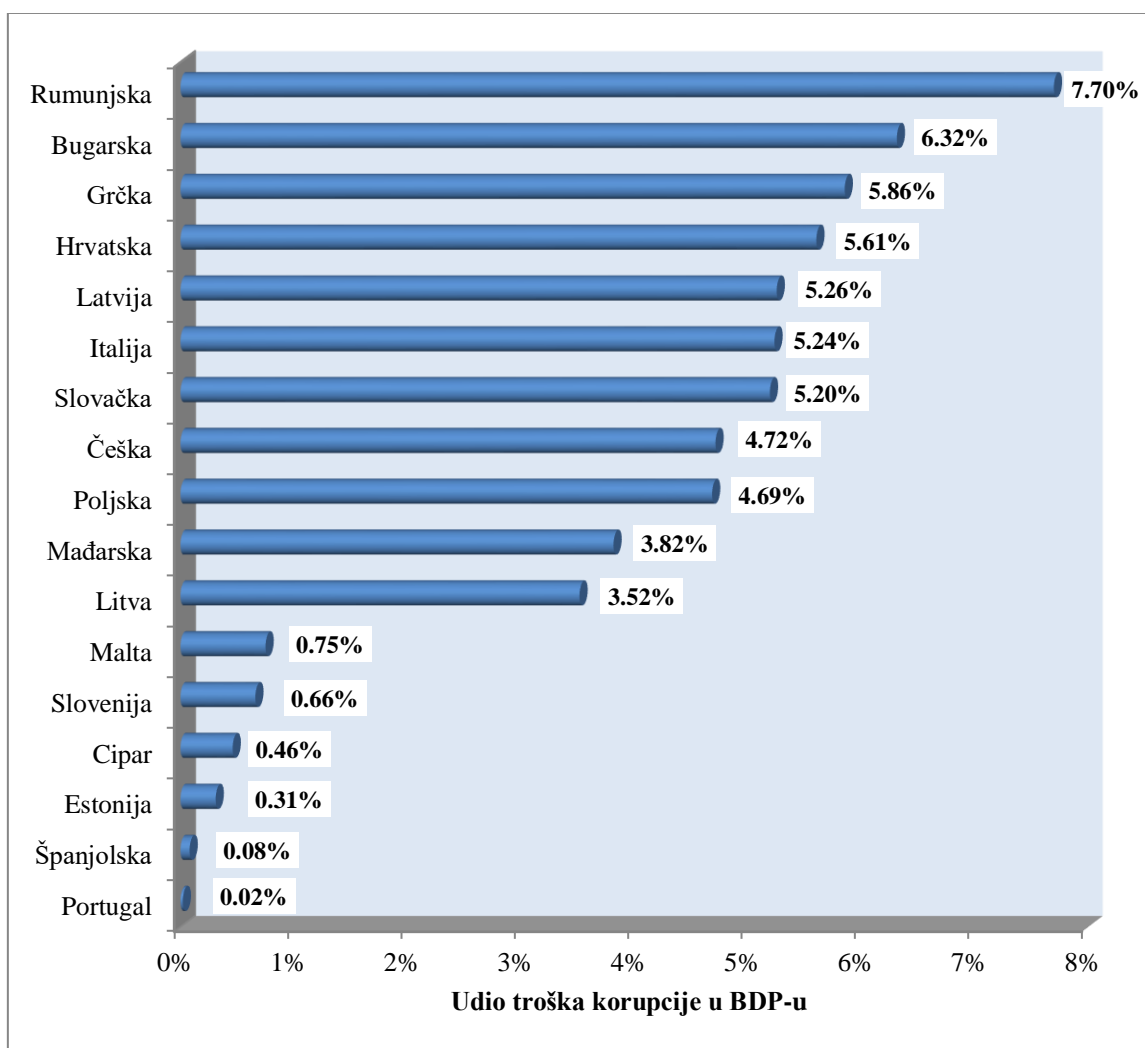
Prema podacima Europskog parlamenta (2016) izrađeni su Grafikoni 6, 7 i 8 koji prikazuju trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u prema sva tri spomenuta scenarija. Potrebno je napomenuti kako je prilikom izračuna ekonomskog troška korupcije korišten IPK indeks.

Grafikon 6. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 1

Izvor: izrada autorice prema podacima Europskog parlamenta (2016). *The Cost of Non- Europe in the area of Organised Crime and Corruption Annex II – Corruption. Research Study*. Bruxelles: European Parliamentary Research Service, str. 42-43.

Prema prvom scenariju (Grafikon 6), ukupan trošak korupcije u državama članicama EU-a iznosi 985,15 milijardi američkih dolara (916,19 milijardi eura), odnosno 5,33% BDP-a Unije. Korupcija najveći trošak predstavlja za Rumunjsku (15,6% BDP) i Bugarsku (14,22% BDP). Slijede Grčka i Latvija, a potom Hrvatska na petom mjestu po udjelu troškova korupcije u BDP-u. S druge strane, Luksemburg, Austrija i Njemačka bilježe najniže korupcijske troškove. Valja napomenuti kako prema Scenariju 1 najbolje rezultate imaju Danska, Finska i Švedska čiji udio troškova korupcije u BDP-u ne doseže 1% zbog čega ih je Europski parlament isključio iz proračuna.

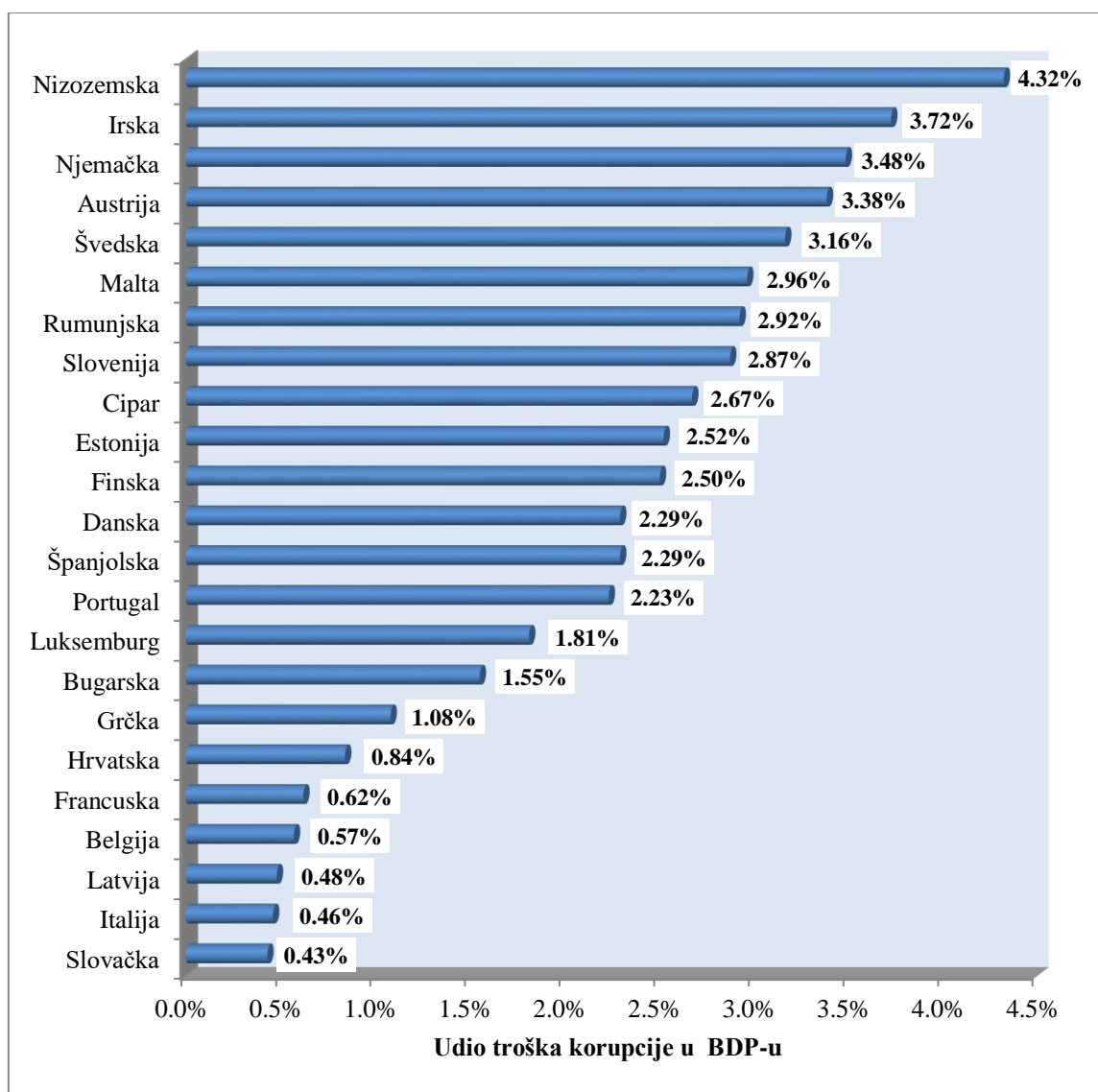

Grafikon 7. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 2

Izvor: izrada autorice prema podacima Europskog parlamenta (2016). *The Cost of Non- Europe in the area of Organised Crime and Corruption Annex II – Corruption. Research Study*. Bruxelles: European Parliamentary Research Service, str. 43-44.

Prema Scenariju 2, analiza troškova korupcije proizlazi iz pretpostavke da su sve zemlje čiji IPK indeks u stvarnosti prelazi prosjek EU-28 konvergirale svoje rangove na prosječnu

vrijednost IPK indeksa za EU-28. U tom slučaju Europski parlament je predvidio ukupni trošak iznadprosječnih razina korupcije u smislu izgubljenog BDP-a (mjereno prema IPK indeksu) u iznosu od 206,67 milijardi dolara (192,2 milijardi €). I u ovom scenariju (Grafikon 7), na vrhu ljestvice našle su se Rumunjska, Bugarska, Hrvatska i Latvija, međutim, individualni troškovi korupcije izraženi u postotku BDP-a znatno su niži nego u Scenariju 1. Iz Scenarija 2 izuzete su Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka i Švedska jer se nalaze ispod prosječne referentne vrijednosti prema kojoj se izračunavaju troškovi.

Grafikon 8. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 3

Izvor: izrada autorice prema podacima Europskog parlamenta (2016). *The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption Annex II – Corruption. Research Study*. Bruxelles: European Parliamentary Research Service, str. 44-45.

U Scenariju 3 države članice grupirane su u skupine sa sličnim institucionalnim postavkama i razinama korupcije. Radna pretpostavka ove referentne vrijednosti jest da će države članice u najboljem slučaju konvergirati razinama korupcije svojih kolega) zbog institucionalnih postavki koje bi ih mogle spriječiti da smanje svoje razine korupcije barem kratkoročno. U scenariju 3 Europski parlament previdio je trošak korupcije u smislu izgubljenog BDP-a (mjereno prema IPK indeksu) u iznosu od 284,69 milijarde dolara (269,41 milijardu eura). Ukoliko bi se dogodio ovakav scenarij (Grafikon 8), najviše bi bile pogođene Nizozemska i Irska, a najmanji trošak korupcije bio bi u Slovačkoj, Italiji i Latviji. Trošak korupcije u Hrvatskoj iznosio bi 0,84% BDP-a. Iz Scenarija 3 izuzete su Češka, Litva, Mađarska i Poljska.

Evidentno je kako u sva tri scenarija korupcija negativno djeluje na europska gospodarstva, no Scenarij 2 daje najniži ukupni trošak korupcije izražen u postotku BDP-a koji iznosi 206,67 milijardi dolara (192,2 milijardi eura). Ipak, najizglednije je da se u stvarnosti odvija Scenarij 1, kod kojeg su korupcijski troškovi najviši, što potvrđuje i Europski parlament.

6. REZULTATI ANALIZE POVEZANOSTI KORUPCIJE S BDP-om I INFLACIJOM U ZEMLJAMA EU-a

U ovom poglavlju rada provodi se statistička analiza kojom će se utvrditi povezanost korupcije s BDP-om i inflacijom u zemljama EU-a za razdoblje između 2010. i 2021. godine. Podaci za analizu preuzeti su sa službenih *online* stranica Međunarodnog monetarnog fonda (International Monetary Fund, 2022) i Transparency Internationala (2021 b), a nalaze se u *Prilogu* ovog rada.

U našoj statističkoj analizi upotrijebit ćemo Pearsonov koeficijent linearne korelacije kako bi utvrdili moguću povezanost korupcije (iskazanu IPK indeksom) u pojedinim zemljama EU-a s pojedinim makroekonomskim veličinama. Pearsonov koeficijent korelacije možemo iskazati sljedećom formulom:

$$r_{xy} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\left[\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 \right]^{1/2}}$$

pri čemu je:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} - \text{prosječna vrijednost varijable } x$$

$$\bar{y} = \frac{\sum_{i=1}^n y_i}{n} - \text{prosječna vrijednost varijable } y$$

$$SS_{xx} = \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 - \text{suma kvadrata varijable } x$$

$$SS_{yy} = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 - \text{suma kvadrata varijable } y$$

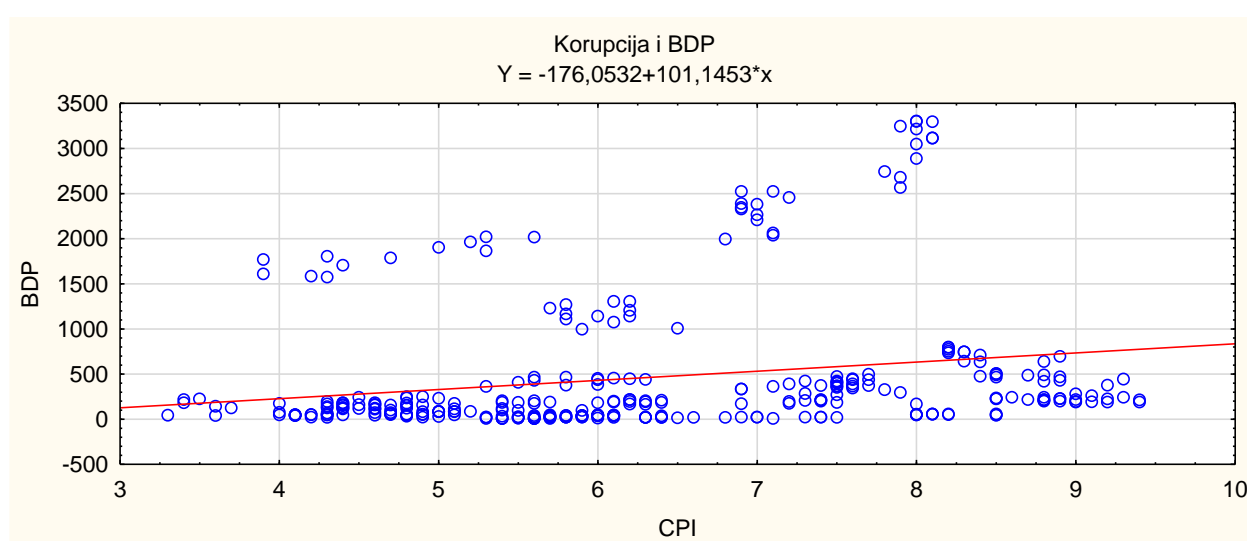
Postoji lagana pozitivna povezanost između niže razine korupcije u zemljama EU-a (viši IPK) i iskazanog BDP-a u navedenim zemljama. Naime, na primjeru 324 uređena para vrijednosti po promatranim godinama, a koji se odnose na iskazani IPK i BDP po pojedinim zemljama, utvrđeni koeficijent korelacije između dvije promatrane veličine iznosi 0,209 (Tablica 6).

Tablica 6. Regresijski rezultati iskazane korupcije i BDP-a u zemljama EU-a

$R = 0,20926198$	$F = 14,74632$	$R^2 = 0,04379058$	$df = 1,322$
Br. uređenih parova vrijednosti: 324	prilagođeni $R^2 = 0,04082098$	$p = 0,000148$	
Standardna pogreška procjene: 729,49614884			
Presjek: -176,0531720	Standardna greška: 171,7627	$t(322) = -1,025$	$p = 0,3061$ $r = 0,209$

Izvor: obrada autorice

Premda iskazani koeficijent korelacije nije značajan, razvidno je da ipak postoji pozitivna povezanost između više razine BDP-a i niže razine korupcije u pojedinim zemljama. Grafički to možemo iskazati na sljedeći način:

Grafikon 9. Korupcija i BDP u zemljama EU-a

Izvor: obrada autorice

U Tablici 7 iskazana je aritmetička sredina i standardna devijacija za 324 varijable u promatranom razdoblju. Aritmetička sredina predstavlja srednju vrijednost ukupnog rezultata dok standardna devijacija označava raspršenost podataka u skupu, odnosno standardno odstupanje od aritmetičke sredine. Ako sagledamo iskazanu percepciju korupcije u zemljama EU-a, razvidno je da njezina prosječna veličina u promatranom razdoblju iznosi 6.337 (od maksimalnih 10) što znači da je njezina utvrđena veličina na nižoj razini. Naravno, prosječna veličina utvrđene korupcije u zemljama EU-a razlikuje se od stvarno utvrđene korupcije po pojedinim zemljama pri čemu postoje i značajnije razlike. Prosječna veličina utvrđenog BDP-a u zemljama EU-a u promatranom razdoblju iznosi preko 458,5 milijardi eura.

Tablica 7. Prosječne vrijednosti i standardno odstupanje iskazane korupcije i BDP-a

Varijable	Deskriptivna statistika		
	Aritmetička sredina	Std. Dev.	N
IPK	6,3370	1,5411	324
BDP	458,5629	744,8575	324

Izvor: obrada autorice

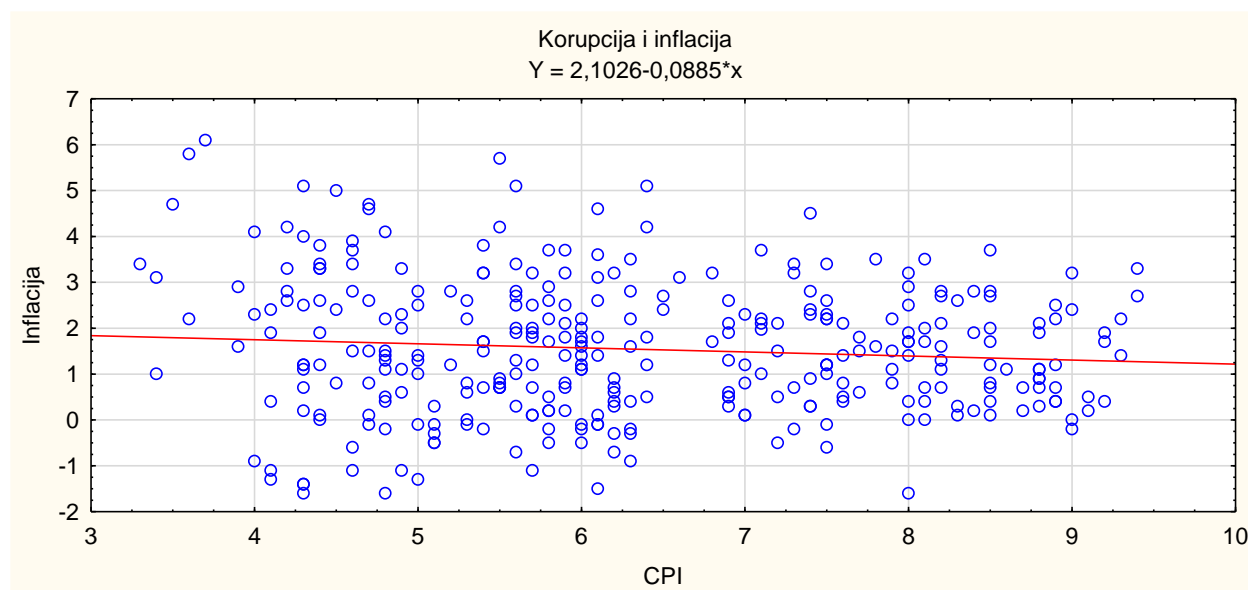
Prosječna veličina stopa inflacije u promatranom razdoblju u zemljama članicama EU-a iznosila je 1,53 uz standardno odstupanje $\pm 1,46$.

Tablica 8. Regresijski rezultati iskazane korupcije i inflacije u zemljama EU-a

$R = 0,09335547$ $F = 2,830981$ $R^2 = 0,00871524$ $df = 1,322$
Br. uređenih parova vrijednosti: 324 prilagođeni $R^2 = 0,00563672$ $p = 0,093431$
Standardna pogreška procjene: 1,457352576
Presjek: 2,102622447 Standardna greška: 0,3431394 $t(322) = 6,1276$ $p = 0,0000$ $r = -0,09$

Izvor: obrada autorice

Za razliku od korupcije i BDP-a koji su u laganoj, ali ipak pozitivnoj korelaciji, regresijski rezultati statističke analize između iskazane korupcije i inflacije u zemljama EU-a pokazuju da je korelacija među promatranim veličinama neznatna i negativna. Niža razina korupcije je neznatno povezana s nižom razinom inflacije u promatranim zemljama. Utvrđeni koeficijent korelacije između iskazane korupcije i inflacije iznosi -0,09 (Tablica 8). Da promatrane veličine nisu u međusobnoj korelaciji iskazano je i u sljedećem grafikonu:

Grafikon 10. Korupcija i inflacija u zemljama EU-a

Izvor: obrada autorice

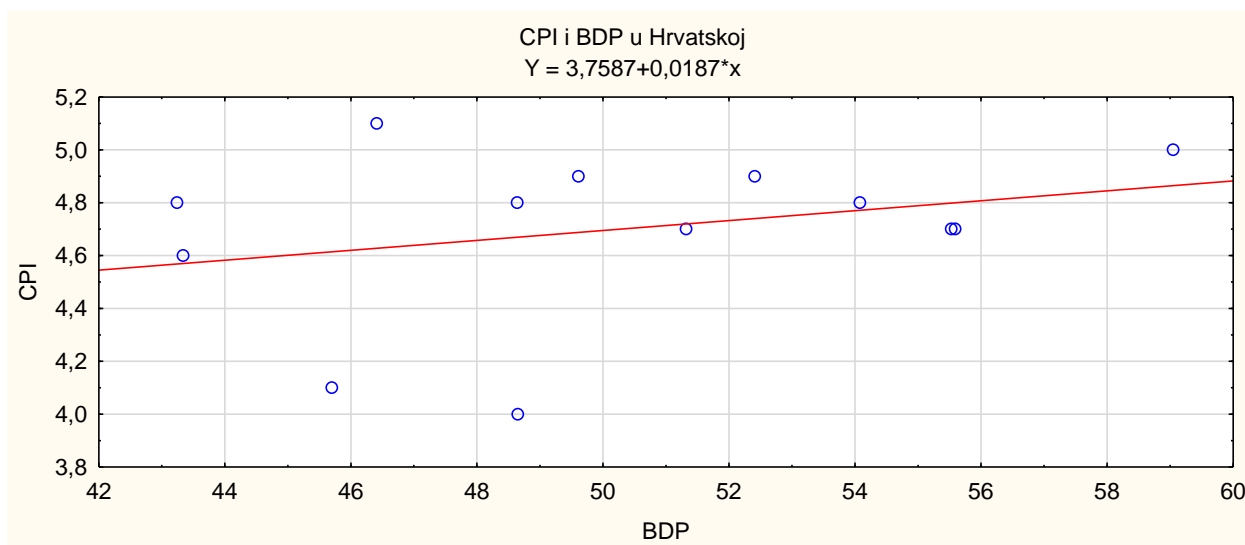
Nakon što je provedena linearna regresija za sve EU-27, u nastavku se utvrđuje moguća povezanost korupcije (iskazanu IPK indeksom) u Republici Hrvatskoj s pojedinim makroekonomskim veličinama.

Tablica 9. Regresijski rezultati korupcije i BDP-a u Hrvatskoj

R = 0,28979252 F=1,008468 R ² = ,08397971 df = 1,11	
Br. uređenih parova vrijednosti: 13	prilagođeni R ² = 0,00070513 p = 0,336850
Standardna pogreška procjene: 1,457352576	
Presjek: 29,194499	Standardna greška: 21,03574 t(322) = 1,3879 p = 0,1927 r = 0,290

Izvor: obrada autorice

Rezultati provedene regresijske analize ukazuju na postojanje pozitivne veze između iskazane korupcije i BDP-a, premda je riječ o slaboj korelaciji čiji koeficijent iznosi 0,29 (Tablica 9). Dakle, niža razina korupcije je u slaboj korelacijskoj svezi s višom razinom BDP-a. Kako raste BDP, raste i IPK indeks, što je vidljivo iz Grafikona 11.

Grafikon 11. Korupcija i BDP u RH

Izvor: obrada autorice

U promatranom razdoblju prosječna veličina hrvatskog BDP-a iznosila je 50,27 milijardi eura uz standardno odstupanje $\pm 4,9$ milijardi. Minimalan BDP zabilježen je 2013. godine i iznosio je 43,2 milijarde eura, a maksimalan 59 milijardi. S druge strane, prosječna vrijednost IPK indeksa za Hrvatsku iznosila je 4,7. Riječ je o IPK indeksu nižem od projekta EU-27 (Tablica 10).

Tablica 10. Deskriptivna statistika iskazane korupcije i BDP-a u Republici Hrvatskoj

Varijable	Deskriptivna statistika				
	N	Aritm. sredina	Minimum	Maximum	Std.Dev.
IPK Hrvatska	13	4,70000	4,00000	5,10000	0,318852
BDP Hrvatska	13	50,27438	43,24000	59,05000	4,934833

Izvor: obrada autorice

Prosječan BDP u visini 50 milijardi eura još uvijek je nedostatna visina BDP-a. Ipak, treba uzeti u obzir da je riječ o maloj državi s 3,8 milijuna stanovnika i da BDP raste, prema slabim tempom. Između 2013. i 2022. godine došlo je do porasta BDP-a za 16 milijuna eura što je pozitivna činjenica. Međutim, uzmu li se u obzir rezultati regresijske analize koji ukazuju na pozitivnu korelaciju BDP-a i IPK indeksa i pođe li se od pretpostavke da je to jedini faktor utjecaja, proći će dugo vremena dok Hrvatska poveća svoj IPK rang i prijeđe prosječne vrijednosti IPK za EU-27.

Posljednji dio statističke analize obuhvaća utvrđivanje veze između IPK indeksa i inflacije u Hrvatskoj. Provedena regresijska analiza pokazala je da nema korelacijske sveze između promatranih veličina. Njihov koeficijent iznosi 0,00 (Tablica 11).

Tablica 11. Regresijski rezultati iskazane korupcije i inflacije u Hrvatskoj

R = 0,00000000	F = 0,00000	R ² = 0,00000000	df = 1,11
Br. uređenih parova vrijednosti: 13	prilagođeni R ² = -0,09090909 p = 1,000000		
Standardna pogreška procjene: 2,856742729			
Presjek: 1,838461538	Standardna greška: 12,18175	t(322) = ,15092	p = 0,8828
Var1 b* = 0,00			

Izvor: obrada autorice

Tablica 12. Deskriptivna statistika iskazane korupcije i inflacije u Republici Hrvatskoj

Varijable	Deskriptivna statistika				
	N	Mean	Minimum	Maximum	Std.Dev.
IPK Hrvatska	13	4,700000	4,00000	5,100000	0,318852
Inflacija u Hrvatskoj	13	1,838462	-1,10000	9,800000	2,735123

Izvor: obrada autorice

Ovi rezultati u suprotnosti su s rezultatima istraživanja koje su proveli drugi autori (Piplica, 2011; Akca, Ata i Karaca, 2012) koji su potvrdili povezanost korupcije i inflacije. Međutim, valja napomenuti kako u promatranom razdoblju u Hrvatskoj nije dolazilo do značajnijih odstupanja u IPK indeksu, dok je inflacija imala blago povećane oscilacije pa to je to možda

temeljni razlog što se ne može utvrditi postojanje međuodnosa kod promatranih veličina. Rezultati deskriptivne statistike pokazuju da prosječni IPK za Hrvatsku iznosi 4,7, uz 4 kao minimalnu i 5,1 kao maksimalnu zabilježenu vrijednost. S druge strane, stopa inflacije kretala se između -1,1 i 9,8 uz prosječnu vrijednost od 1,83.

7. RASPRAVA

Sukladno postavljenom cilju istraživanja i prethodnim dokazima iz literature koji upućuju kako postoji pozitivna veza između korupcije i gospodarskog rasta te korupcije i BDP-a, u uvodnom dijelu rada postavljena je glavna hipoteza istraživanja koja glasi: "*Postoji pozitivna korelacija između korupcije i temeljnih makroekonomskih pokazatelja gospodarstva Europske unije.*" Da bi se mogla dokazati, odnosno opovrgnuti, autorica je postavila i dvije pomoćne hipoteze.

Usporedbom IPK indeksa zemalja članica EU-a s BDP-om i stopama inflacije došli smo do sljedećih zaključaka. Ustanovljena je pozitivna, no lagana korelacija između iskazane korupcije i BDP-a u zemljama EU-a. Utvrđeni koeficijent korelacije između dvije promatrane veličine iznosi 0,209, čime je ujedno **dokazana** prva pomoćna hipoteza, PH1, prema kojoj postoji pozitivna korelacija između korupcije i BDP-a zemalja članica EU-a.

Za razliku od korupcije i BDP-a koji su u laganoj, ali ipak pozitivnoj korelaciji, regresijski rezultati statističke analize između iskazane korupcije i inflacije u zemljama EU-a pokazali su da je korelacija među promatranim veličinama neznatna i negativna. Utvrđeni koeficijent korelacije između iskazane korupcije i inflacije iznosi -0,09 zbog čega se druga pomoćna hipoteza rada, PH2, prema kojoj postoji pozitivna korelacija između korupcije i inflacije u zemljama članicama EU-a **odbacuje**.

Ovime je glavna hipoteza rada djelomično potvrđena. Točnije, dokazano je postojanje pozitivne veze između inflacije i BDP-a što bi značilo da porast IPK indeksa (smanjenje korupcije) uzrokuje rast BDP-a. Potrebno je naglasiti kako je slične rezultate dala i analiza primjenjena na Republici Hrvatskoj, što dodatno potkrepljuje djelomičnu opravdanost glavne hipoteze.

Za kraj je potrebno prokomentirati i ekonomski trošak koji nastaje pod utjecajem korupcije. Istraživanje je pokazalo da je prosječna veličina BDP-a gospodarstva EU-27 u promatranom razdoblju iznosila 458,5 milijardi eura. Primjeni li se na to trošak korupcije u iznosu od 5,33% BDP-a Unije, prema procjeni Europskog parlamenta (2016) iz Scenarija 1, gospodarstvo EU-a godišnje zbog korupcije izgubi u prosjeku 24,43 milijarde eura. Dodatna težina ovog iznosa leži u tome što je u većini raspodijeljen na zemlje s niskim IPK indeksom (visokom razinom korupcije), među kojima je i Hrvatska.

8. ZAKLJUČAK

Korupcija je ozbiljno pitanje koje utječe na mnoge industrije i sektore i može dovesti do nepovjerenja, ekonomskog pada i nestabilnosti. S gospodarskog aspekta, korupcija ima negativan utjecaj na brojne makroekonomske pokazatelje. Ona šteti međunarodnoj trgovini, smanjuje izravna strana ulaganja i snižava ukupnu ekonomsku učinkovitost. Razina korupcije u nekoj zemlji ima izravnu uzročno-posljedičnu vezu s rastom, odnosno padom BDP-a, utječe na stopu zaposlenosti, smanjuje produktivnost privatnog sektora i privlačenje stranih investicija te povećava dug opće države. Brojni autori istraživali su odnose između korupcije, ekonomskog rasta, inflacije, međunarodne trgovine, zapošljavanja i brojnih drugih ekonomskih pokazatelja i ustanovili kako su njeni krajnji učinci u potpunosti negativni.

U ovom radu provedeno je istraživanje povezanosti između korupcije i BDP-a te korupcije i inflacije u zemljama EU-a za razdoblje od 2010. do 2021. godine. Rezultati su pokazali da je niža razina korupcije neznatno povezana s nižom razinom inflacije u promatranim zemljama. S druge strane, po pitanju utjecaja korupcije na BDP, pokazalo se da je niža razina korupcije je u slaboj korelacijskoj svezi s višom razinom BDP-a. Premda korelacijske veze nisu jake, korupcija ipak smanjuje ekonomski rast i povezana je s inflacijom u zemljama članicama EU-a. Korupcija je faktor nestabilnosti neke države, i što je ona viša, štetniji su i njeni učinci na ekonomiju. Važno je naglasiti da treba obratiti pozornost na ekonomski trošak korupcije premda nema stvarnih izračuna jasno je da negativno utječe na gospodarstvo i trošak izražen u BDP-u.

Korupcija se nikada neće moći u potpunosti iskorijeniti, međutim, važno je uspostaviti adekvatne načine njenog suzbijanja gdje ključnu ulogu igra prevencija, a ona podrazumijeva kvalitetno i detaljno informiranje i podizanje svjesnosti o štetnim posljedicama koruptivnih radnji.

SAŽETAK

Korupcija i gospodarstvo u Europskoj uniji

Korupcija predstavlja zlouporabu ovlasti i položaja u svrhu stjecanja osobne koristi, a dolazi u različitim vrstama i pojavnim oblicima. Korupcija ima duboke korijene, često ju je teško otkriti, a ima izrazito negativne posljedice na ekonomski rast, zapošljavanje, produktivnost privatnog sektora, dug opće države, ulaganja i inflaciju. Suzbijanje korupcije je veliki izazov, posebno u zemljama bivšeg komunističkog režima koje općenito imaju višu korupciju u odnosu na ostatak zemalja članica EU-a. Najčešće je u pitanju loša provedba zakona. Razmatrajući kretanje indeksa percepcije korupcije u zemljama EU-a u posljednjem desetljeću utvrđeno je kako je došlo do različitih promjena. Prosječni IPK za EU-27 blago je povećan, međutim, došlo je do općenitog smanjenja indeksa percepcije korupcije kod zemalja s najnižom korupcijom, dok su se, s druge strane, povećali IPK indeksi kod zemalja s najvišom korupcijom. Provedenim istraživanjem pokazalo se da je niža razina korupcije u zemljama EU-a u slabijoj korelacijskoj vezi s višom razinom BDP-a. S druge strane, utvrđena je neznatna povezanost niže razine korupcije s nižom inflacijom. Kako bi se korupcija dodatno smanjila i samim time imala manje štetne učinke na ekonomski rast važno je postojanje kvalitetnog zakonodavnog okvira i strateških dokumenata te kontinuirano razvijanje novih mehanizama suzbijanja korupcije jer kako se razvijaju novi načini sprječavanja koruptivnih radnji istodobno počinitelji razvijaju i nove načine njihove provedbe.

Ključne riječi: *korupcija, gospodarstvo, EU-27, BDP, inflacija*

ABSTRACT

Corruption and economy in the European Union

Corruption is the abuse of power and position for personal gain, and it comes in different types and forms. Corruption has deep roots, it is often difficult to detect it, and it has extremely negative consequences on economic growth, employment, productivity of the private sector, general general state, investment and inflation. Suppression of corruption is a great challenge, especially in the countries of the former communist regime that generally have higher corruption than the rest of EU member states. The most common is the poor implementation of the law. Considering the movement of an index of corruption perception in EU countries in the last decade, it has been determined that there have been various changes. The average IPK for the EU-27 is slightly increased, however, there has been a general decrease in the perception of corruption index in countries with the lowest corruption, while, on the other hand, IPK indexes in countries with the highest corruption. The conducted survey showed that the lower level of corruption in EU countries in poor correlacy relationships with a higher GDP level. On the other hand, a slight connection between lower corruption with lower inflation was determined. In order to further reduce corruption and thus has less harmful effects on economic growth, the existence of quality legislative framework and strategic documents, and continuously developing new mechanisms of corruption suppressing as new ways to prevent corrupt actions develop at the same time, develop new ways of their implementation.

Keywords: *corruption, economy, EU-27, GDP, inflation*

POPIS LITERATURE

Knjige

1. Ackerman, R. (1999). *Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform*. Cambridge, New York: Cambridge University Press.
2. Hough, D. (2013). *Corruption, Anti-corruption and Governance*. New York: Palgrave Macmillan.
3. Ivanyna, M., Mourmouras, A. i Rangazas, P. (2018). *The Macroeconomics of Corruption Governance and Growth*. Springer International Publishing. E- book.
4. Larmour, P. i Wolanin, N. (2013). *Corruption and Anti-corruption*. Canberra: ANU E Press.
5. Piplica, D. (2020a). *Krivudavi gospodarski tijkovi (gospodarski kriminalitet)*. Split: Redak Split.
6. Weber, M. (1920). *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. Berkeley: University of California Press.
7. World Bank (2012). *World Development Report 2013 : Jobs*. Washington DC: World Bank.

Stručni i znanstveni članci

1. Aidt, T.S. (2003). Economic Analysis of Corruption: A Survey. *The Economic Journal*, 113, str. 632-652.
2. Akbarian, R. i Shirazi, H. (2012). The effect of corruption on trade volumes of selected countries in the Middle east and Latin America (2002-2008). *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 8, str. 29-46.
3. Akca, H, Ata, A.Y. i Karaca, C. (2012). Inflation and Corruption Relationship: Evidence from Panel Data in Developed and Developing Countries. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 2(3), str. 281-295.
4. Bakare, A.S. (2011). The Crowding-Out Effects of Corruption in Nigeria: An Empirical Study. *Journal of Business Management and Economics*, 2, str. 59-68.

5. Dreher, A. i Gassebner, M. (2013). Greasing the wheels? The impact of regulations and corruption on firm entry. *Public Choice*, 155(3/4), str. 413-432.
6. Egger, P. i Winner, H. (2005). Evidence on corruption as an incentive for foreign direct investment. *European Journal of Political Economy*, 1(4), str. 932-952.
7. Getoš, A.M., Čupić, Z. i Mihaljević, P. (2011). Analiza koncepta "Edukacijom protiv korupcije" na primjeru praktičnih iskustava s "Antikorupcijskog sata". *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 2(1), str. 99-119.
8. Guarnieri, C. (2020). Corrupción política en Italia: muchas investigaciones, pocas condenas? *Civitas, Revista de Ciencias Sociais*, 20(3), str. 324-334.
9. Grdešić, I. (2010). Indeks percepcije korupcije: Problemi i ograničenja u mjerenju korupcije. *Političke analize*, 2, str. 19-20.
10. Kregar, J. (1997). Korupcija. *Financijska praksa*, 21(5-6), str. 893-898.
11. Marquez, M.A., Salinas-Jimenez, J. i del Mar Salinas-Jimenez, M. (2011). Exploring differences in corruption: the role of neighboring countries. *Journal of Economic Policy Reform*, 14 (1), str. 11-19.
12. Piplica, D. (2011). Corruption and Inflation In Transition EE Member Countries. *Ekonomski misao i praksa*, 2, str. 469-506.
13. Piplica, D. (2020b). Economic Consequences of Corruption in Croatia. U M. Leko Šimić i B., Crnković, (ur.). *International Scientific Symposium Region, Entrepreneurship, Development* (str. 405-420.).
14. Pomfret, R. i Sourdin, P. (2010). Why do trade costs vary? *Review of World Economics*, 146(4), str. 709-730.
15. Shirazi, M.A. (2011). The Impact of Corruption on International Trade. *Denver Journal of International Trade*, 40 (1), str. 435-446.

Publikacije

1. Asideu, E. i Freeman, J. (2006). *The Effect of Corruption on Investment Growth: Evidence from Firms in Latin America, Sub-Saharan Africa and Transition Countries*. Kansas: University of Economics. Dostupno na: <https://core.ac.uk/download/pdf/6711784.pdf> (pristupljeno 31.05.2021.)

2. Begović, B. (2005). *Corruption: concepts, types, causes and consequences*. Documentos/ CADAL 3(26). Dostupno na: <https://www.researchgate.net/publication/265364211> (pristupljeno 31.05.2021.)
3. Enste, D. i Heldman, C. (2017). *Causes and consequences of corruption: An overview of empirical results*: IW-Report, 2. Koln: Institut der deutschen Wirtschaft
4. Eurojust (2022). *Eurojust casework on corruption 2016-2021*. Dostupno na: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/corruption-casework-2016-2021.pdf> (pristupljeno 13.02.2023.)
5. Europski parlament (2016). *The Cost of Non- Europe in the area of Organised Crime and Corruption Annex II – Corruption. Research Study*. Bruxelles: European Parliamentary Research Service. Dostupno na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/579319/EPRS_STU%282016%29579319_EN.pdf (pristupljeno 10.06.2021.)
6. Gundler, K. i Potrafke, N. (2019). *Corruption and Economic Growth: New Empirical Evidence*. ifo Working Paper, No. 309, ifo Institute - Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich, Munich. Dostupno na: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/213586/1/167566210X.pdf> (pristupljeno: 08.02.2023.)
7. Institut za razvoj i međunarodne odnose (2018). *Priručnik za nastavnike Podrška integriranju kurikuluma o antikorupciji u postojeće nastavne predmete za studente dodiplomskih i poslijediplomskih studija*. Dostupno na: <https://irmo.hr/wp-content/uploads/2018/09/Prirucnik-o-korupciji.pdf> (pristupljeno 31.05.2021.)
8. Ivić, T. (2015). *Utjecaj korupcije na gospodarstvo*. Završni rad. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. Dostupno na: <https://repozitorij.unipu.hr/islandora/object/unipu%3A186/datastream/PDF/view> (pristupljeno 08.06.2021.)
9. Martinez, R. i Kukutschka, B. (2021). *Global Corruption Barometer European Union 2021 Citizens' Views And Experiences of Corruption*. Berlin: Transparency International. Dostupno na: https://images.transparencycdn.org/images/TI_GCB_EU_2021_web_2021-06-14-151758.pdf (pristupljeno 10.02.2023.)
10. NATO Parliamentary Assembly (2022). *Strategic and Economic Challenges Posed by Corruption. Preliminary Draft General Report*. Dostupno na: <https://www.nato-pa.int/download-file?filename=/sites/default/files/2022-04/017%20ESC%2022%20E>

%20-%20CORRUPTION%20CHALLENGES%20-%20BALDWIN%20REPORT_0.pdf (pristupljeno 02.02.2023.)

11. Ndikumana, L. (2006). *Corruption and Pro-Poor Growth Outcomes: Evidence and Lessons for African Countries*. Working Paper No. 120, Political Economy Research Institute. Dostupno na: https://scholarworks.umass.edu/peri_workingpapers/90/ (pristupljeno 01.02.2023.)
12. Tijelo za suzbijanje prijevara (2020). *Annual report and accounts 2018-19*. NHS Counter Fraud Authority. Dostupno na: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/859362/nhscfa-annual-report-and-accounts-2018-2019.pdf (pristupljeno 29.05.2021.)
13. Ured Ujedinjenih naroda za kontrolu narkotika i prevenciju kriminala (1999). *Prevention: An Effective Tool to Reduce Corruption*. Vienna. Dostupno na: https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/1999/Prevention_An_Effective_Tool_to_Reduce_Corruption.pdf (pristupljeno 01.06.2021.)

Zakonski akti i strateški dokumenti

1. Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21)
2. Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine (Narodne novine 120/2021)
3. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne Novine, br. 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13, 70/17)

Internet izvori

1. Crossette, B. (1999). Index of bribe givers. *nytimes.com*. Dostupno na: <https://www.nytimes.com/1999/10/27/world/a-new-index-tracks-bribe-paying-countries.html> (pristupljeno 02.02.2023.)
2. Danska agencija za znanost i visoko obrazovanje (2016). Danska najmanje korumpirana zemlja na svijetu. *studyindenmark.dk*. Dostupno na: <https://studyindenmark.dk/news/denmark-is-the-least-corrupt-country-in-the-world> (pristupljeno 11.02.2023.)
3. Hrvatska Narodna Banka (2023). Glavni makroekonomski indikatori. *hnb.hr*. Dostupno na: <https://www.hnb.hr/statistika/glavni-makroekonomski-indikatori> (pristupljeno 14.02.2023.)
4. International Monetary Fund (2022). World Economic Outlook/Weodata. *imf.org*. Dostupno na: <https://www.imf.org/en/Home> (pristupljeno 10.02.2023.)
5. Portal za borbu protiv korupcije u poslovanju (2016). Europe & Central Asia. *web.archive.org*. Dostupno na: <https://web.archive.org/web/20160309015858/http://www.business-anti-corruption.com/country-profiles/europe-central-asia.aspx> (pristupljeno 09.06.2021.)
6. Portal za informacije američkog State Departmenta (2013). *Izvešće o investicijskoj klimi za 2013. godinu – Italija*. Dostupno na: <https://2009-2017.state.gov/e/e/b/rls/othr/ics/2013/204664.htm> (pristupljeno 09.06.2021.)
7. Svjetska banka (2017). Combating corruption. *worldbank.org*. Dostupno na: <https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption> (pristupljeno 29.05.2021.)
8. Transparency International (2011). *Corruption Perceptions Index*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/IPK/2010> (pristupljeno: 10.02.2023.)
9. Transparency International (2014). The Impact of Corruption on Growth And Inequality. *transparency.org*. Dostupno na: https://www.transparency.org/files/content/corruptionqas/Impact_of_corruption_on_growth_and_inequality_2014.pdf (pristupljeno 31.05.2021.)

10. Transparency International (2021a). European Union. *transparency.org*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/gcb/eu/european-union-2021> (pristupljeno 05.02.2023.)
11. Transparency International (2021b). Corruption Perceptions Index. *transparency.org*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/IPK/2020/index/nzl> (pristupljeno 09.06.2021.)
12. Transparency International (2023) *Corruption Perceptions Index*. Dostupno na: https://www.transparency.org/en/IPK/2021?gclid=Cj0KCQiArsefBhCbARIsAP98hXRGSt9hzASHmPMApyvZz7G42dsKmuKE2HXyo8pfsaXL-v5z4vuBLogaAtKZEALw_wcB (pristupljeno 10.02.2023.)
13. Transparency International (2023a). About us. *transparency.org*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/about> (pristupljeno 06.02.2023.)
14. Transparency International (2023b). What is Corruption? *transparency.org*. Dostupno na: <https://www.transparency.org/en/what-is-corruption> (pristupljeno 10.03.2023.)
15. Webb, J. (2016). Corruption in Italy is getting worse, says The Supreme Court Judge. *forbes.com*. Dostupno na: <https://www.forbes.com/sites/jwebb/2016/04/25/corruption-in-italy-is-getting-worse-says-supreme-court-judge/?sh=3172c9634c4d> (pristupljeno 09.06.2021.)
16. World Values Survey (2023). Findings and Insights: Inglehart–Welzel Cultural Map. *worldvaluessurvey.org*. Dostupno na: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp?CMSID=Findings> (pristupljeno 05.02.2023.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Kulturna karta svijeta 2006. i 2023. godine	7
--	---

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Indeks percepcije korupcije u državama članicama EU-a u 2010. godini	22
Grafikon 2. Indeks percepcije korupcije u državama članicama EU-a u 2022. godini	23
Grafikon 3. Zastupljenost korupcije u institucijama zemalja EU-a u 2021. godini	24
Grafikon 4. Udio građana EU-a koji smatraju da je korumpiranost vlasti u njihovoj zemlji veliki problem, GCB 2021.	25
Grafikon 5. Angažman Eurojust-a na slučajevima korupcije zemalja EU-a, 2016.-2021.	26
Grafikon 6. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 1	30
Grafikon 7. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 2	31
Grafikon 8. Trošak korupcije izražen kao udio u BDP-u u Scenariju 3	32
Grafikon 9. Korupcija i BDP u zemljama EU-a	35
Grafikon 10. Korupcija i inflacija u zemljama EU-a	36
Grafikon 11. Korupcija i inflacija u zemljama EU-a	37

POPIS TABLICA

Tablica 1. Vrste korupcije	9
Tablica 2. Kretanje korupcije i temeljnih makroekonomskih pokazatelja u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010.-2021.	18
Tablica 3. Optužnice, osude i oslobađajuće presude hrvatskih i talijanskih ministara od 2000.-2012.	20
Tablica 4. BDP i stopa inflacije u zemljama EU-a s najnižim IPK indeksom u 2021. godini .	28
Tablica 5. BDP i stopa inflacije u zemljama EU-a s najvišim IPK indeksom u 2021. godini .	28
Tablica 6. Regresijski rezultati iskazane korupcije i BDP-a u zemljama EU-a	35
Tablica 7. Prosječne vrijednosti i standardno odstupanje iskazane korupcije i BDP-a	36
Tablica 8. Regresijski rezultati iskazane korupcije i inflacije u zemljama EU-a	36
Tablica 9. Regresijski rezultati korupcije i BDP-a u Hrvatskoj	37
Tablica 10. Deskriptivna statistika iskazane korupcije i BDP-a u Republici Hrvatskoj	38
Tablica 11. Regresijski rezultati iskazane korupcije i inflacije u Hrvatskoj	38
Tablica 12. Deskriptivna statistika iskazane korupcije i inflacije u Republici Hrvatskoj	38

RADNO ISKUSTVO

07/2022 – TRENUTAČNO Split, Hrvatska **Hostesa** Promocast j.d.o.o.

Anketiranje punoljetnih pušača, istraživanje tržišta o cigaretama

11/2019 – TRENUTAČNO Split, Hrvatska **Promotorica** Produkt platforma d.o.o.

Promoviranje tehnike u trgovini, usluživanje kupaca i briga o radnom mjestu

07/2019 – 09/2019 Split, Hrvatska **Prodavačica** Showroom by Carvel

Prodaja obuće i odjeće, rad na blagajni, čišćenje radnog prostora

07/2018 – 09/2018 Split, Hrvatska **Pomoćnica u skladištu** Phoenix farmacija d.o.o.

Skeniranje lijekova za otpremu u ljekarne, razvrstavanje te slijanje lijekova na police

05/2017 – 09/2017 Split, Hrvatska **Prodavačica** In mobile accessories d.o.o.

Preuzimanje, razvrstavanje i slijanje robe, posluživanje kupaca, rad naračunalu

12/2015 – 12/2016 Split **Farmaceutski tehničar**, Ljekarna SDŽ

Staziranje u ljekarni, izrada lijekovitih pripravaka, preuzimanje i slijanje robe, posluživanje kupaca

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

10/2020 – TRENUTAČNO Split, Hrvatska

Sveučilišna **magistra forenzike** Sveučilišni odjel za forenzične znanosti

10/2017 – 06/2020 Split, Hrvatska

Stručna prvostupnica u upravi Pravni fakultet

09/2011 – 05/2015 Split, Hrvatska

Farmaceutska tehničarka Zdravstvena škola

(PRILOG 3)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Sveučilišni odjel za forenzične znanosti

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, Antela Buzar, izjavljujem da je moj diplomski rad pod naslovom
Korupcija i gospodarstvo u Europskoj uniji

rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Nijedan dio ovoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan bez citiranja i ne krši ičija autorska prava.

Izjavljujem da nijedan dio ovoga rada nije iskorišten u ijednom drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Split, 30.03.2023.g.

Potpis studenta/studentice: Antela Buzar

PRILOZI

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2010. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.9	295.90	1.5
Belgija	7.1	363.14	1.97
Bugarska	3.6	38.33	2.2
Češka	4.6	158.11	1.5
Cipar	6.3	19.41	2.2
Danska	9.3	243.51	2.2
Estonija	6.5	14.741	2.7
Finska	9.2	188.14	1.7
Francuska	6.8	1995.29	1.7
Grčka	3.5	224.124	4.7
Hrvatska	4.1	45.697	1.9
Irska	8	167.39	-1.6
Italija	3.9	1611.28	1.6
Latvija	4.3	18.09	-1.4
Litva	5	28.03	1
Luksemburg	8.5	42.40	2.8
Mađarska	4.7	99.762	4.7
Malta	5.6	6.82	2
Nizozemska	8.8	639.187	0.9
Njemačka	7.9	2564.40	1.1
Poljska	5.3	362.87	2.6
Portugal	6	179.61	1.4
Rumunjska	3.7	125.77	6.1
Slovačka	4.3	68.49	0.7
Slovenija	6.4	36.364	1.8
Španjolska	6.1	1072.71	1.8
Švedska	9.2	374.95	1.9

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2011. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.8	327.37	3.5
Belgija	7.5	371.05	3.4
Bugarska	3.3	44.42	3.4
Češka	4.4	176.79	1.9
Cipar	6.3	19.76	3.5
Danska	9.4	190.49	2.7
Estonija	6.4	17.87	5.1
Finska	9.4	212.21	3.3
Francuska	7	2208.91	2.3
Grčka	3.4	217.91	3.1
Hrvatska	4	48.65	2.3
Irska	7.5	184.03	1.2
Italija	3.9	1767.20	2.9
Latvija	4.2	21.36	4.2
Litva	4.8	33.56	4.1
Luksemburg	8.5	45.51	3.7
Mađarska	4.6	109.17	3.9
Malta	5.6	7.42	2.5
Nizozemska	8.9	697.04	2.5
Njemačka	8	2889.98	2.5
Poljska	5.5	406.85	4.2
Portugal	6.1	188.74	3.6
Rumunjska	3.6	141.19	5.8
Slovačka	4	76.61	4.1
Slovenija	5.9	39.72	1.8
Španjolska	6.2	1142.17	3.2
Švedska	9.3	442.12	1.4

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2012. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	6.9	334.04	2.6
Belgija	7.5	396.51	2.6
Bugarska	4.1	41.15	2.4
Češka	4.9	158.27	3.3
Cipar	6.6	18.98	3.1
Danska	9	189.85	2.4
Estonija	6.4	17.45	4.2
Finska	9	195.85	3.2
Francuska	7.1	2037.64	2.2
Grčka	3.4	183.52	1
Hrvatska	4.6	43.34	3.4
Irska	6.9	171.09	1.9
Italija	4.2	1584.76	3.3
Latvija	4.9	21.36	2.3
Litva	5.4	32.55	3.2
Luksemburg	8	45.32	2.9
Mađarska	5.5	97.36	5.7
Malta	5.7	7.18	3.2
Nizozemska	8.4	636.14	2.8
Njemačka	7.9	2678.65	2.2
Poljska	5.8	377.78	3.7
Portugal	6.3	163.96	2.8
Rumunjska	4.4	129.31	3.3
Slovačka	4.6	71.47	3.7
Slovenija	6.1	35.32	2.6
Španjolska	6.5	1.008.69	2.4
Švedska	8.8	418.67	0.9

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2013. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	6.9	333.72	2.1
Belgija	7.5	364.54	1.2
Bugarska	4.1	40.98	0.4
Češka	4.8	155.44	1.4
Cipar	6.3	17.55	0.4
Danska	9.1	192.51	0.5
Estonija	6.8	18.44	3.2
Finska	8.9	199.26	2.2
Francuska	7.1	2063.50	1
Grčka	4	175.42	-0.9
Hrvatska	4.8	43.24	2.2
Irska	7.2	175.01	0.5
Italija	4.3	1573.91	1.2
Latvija	5.3	22.18	0
Litva	5.7	34.17	1.2
Luksemburg	8	47.87	1.7
Mađarska	5.4	99.43	1.7
Malta	5.6	7.75	1
Nizozemska	8.3	644.09	2.6
Njemačka	7.8	2742.21	1.6
Poljska	6	382.56	1.1
Portugal	6.2	166.27	0.4
Rumunjska	4.3	140.10	4
Slovačka	4.7	72.38	1.5
Slovenija	5.7	35.55	1.8
Španjolska	5.9	998.68	1.4
Švedska	8.9	430.90	0.4

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2014. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.2	390.63	1.5
Belgija	7.6	435.14	0.5
Bugarska	4.3	47.60	-1.6
Češka	5.1	174.59	0.3
Cipar	6.3	19.31	-0.3
Danska	9.2	225.43	0.4
Estonija	6.9	22.22	0.5
Finska	8.9	229.27	1.2
Francuska	6.9	2386.87	0.6
Grčka	4.3	196.74	-1.4
Hrvatska	4.8	48.64	-0.2
Irska	7.4	216.19	0.3
Italija	4.3	1804.80	0.2
Latvija	5.5	26.19	0.7
Litva	5.8	40.54	0.2
Luksemburg	8.2	57.39	0.7
Mađarska	5.4	117.38	-0.2
Malta	5.5	9.70	0.8
Nizozemska	8.3	744.19	0.3
Njemačka	7.9	3245.36	0.8
Poljska	6.1	452.49	0.1
Portugal	6.3	191.77	-0.2
Rumunjska	4.3	166.75	1.1
Slovačka	5	84.33	-0.1
Slovenija	5.8	41.70	0.2
Španjolska	6	1142.48	-0.2
Švedska	8.7	485.31	0.2

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2015. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.6	446.23	0.8
Belgija	7.7	495.47	0.6
Bugarska	4.1	46.98	-1.1
Češka	5.6	173.96	0.3
Cipar	6.1	18.36	-1.5
Danska	9.1	257.96	0.2
Estonija	7	21.18	0.1
Finska	9	217.01	-0.2
Francuska	7	2263.46	0.1
Grčka	4.6	181.06	-1.1
Hrvatska	5.1	46.41	-0.5
Irska	7.5	269.98	-0.1
Italija	4.4	1705.59	0.1
Latvija	5.9	25.23	0.2
Litva	5.6	38.34	-0.7
Luksemburg	8.5	55.59	0.1
Mađarska	5.1	115.71	-0.1
Malta	6	10.26	1.2
Nizozemska	8.4	708.37	0.2
Njemačka	8.1	3113.23	0.7
Poljska	6.3	441.77	-0.9
Portugal	6.4	184.49	0.5
Rumunjska	4.6	164.43	-0.6
Slovačka	5.1	82.02	-0.3
Slovenija	6	39.88	-0.5
Španjolska	5.8	1110.26	-0.5
Švedska	8.9	467.31	0.7

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2016. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.5	470.37	1
Belgija	7.7	438.60	1.8
Bugarska	4.1	51.18	-1.3
Češka	5.5	186.18	0.7
Cipar	5.5	19.87	-1.2
Danska	9	282.38	0
Estonija	7	22.83	0.8
Finska	8.9	228.33	0.4
Francuska	6.9	2344.33	0.3
Grčka	4.4	183.17	0
Hrvatska	4.9	49.61	-1.1
Irska	7.3	283.63	-0.2
Italija	4.7	1784.65	-0.1
Latvija	5.7	26.64	0.1
Litva	5.9	40.83	0.7
Luksemburg	8.1	59.00	0
Mađarska	4.8	122.02	0.4
Malta	5.5	11.07	0.9
Nizozemska	8.3	743.53	0.1
Njemačka	8.1	3295.45	0.4
Poljska	6.2	447.97	-0.7
Portugal	6.2	195.76	0.6
Rumunjska	4.8	178.46	-1.6
Slovačka	5.1	85.04	-0.5
Slovenija	6.1	42.45	-0.1
Španjolska	5.8	1167.79	-0.2
Švedska	8.8	489.14	1.1

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2017. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.5	352.67	2.2
Belgija	7.5	399.73	2.2
Bugarska	4.3	47.85	1.2
Češka	5.7	190.45	2.5
Cipar	5.7	21.28	0.7
Danska	8.8	205.21	1.1
Estonija	7.1	9.26	3.7
Finska	8.5	228.62	0.8
Francuska	7	2379.63	1.2
Grčka	4.8	234.75	1.1
Hrvatska	4.9	52.41	1.1
Irska	7.4	198.25	0.3
Italija	5	1903.78	1.3
Latvija	5.8	23.01	2.9
Litva	5.9	36.16	3.7
Luksemburg	8.2	51.18	2.1
Mađarska	4.5	117.61	2.4
Malta	5.6	8.00	1.3
Nizozemska	8.2	750.92	1.3
Njemačka	8.1	3113.33	1.7
Poljska	6	438.29	2
Portugal	6.3	203.33	1.6
Rumunjska	4.8	152.10	1.3
Slovačka	5	82.33	1.4
Slovenija	6.1	42.79	1.4
Španjolska	5.7	1230.44	2
Švedska	8.4	476.29	1.9

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2018. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.6	363.89	2.1
Belgija	7.5	412.45	2.3
Bugarska	4.2	49.38	2.6
Češka	5.9	96.51	2.1
Cipar	5.9	21.96	0.8
Danska	8.8	211.74	0.7
Estonija	7.3	19.87	3.4
Finska	8.5	235.89	1.2
Francuska	7.2	2455.33	2.1
Grčka	4.5	242.21	0.8
Hrvatska	4.8	54.08	1.5
Irska	7.3	204.45	0.7
Italija	5.2	1.964.35	1.2
Latvija	5.8	23.75	2.6
Litva	5.9	37.31	2.5
Luksemburg	8.1	52.81	2
Mađarska	4.6	121.35	2.8
Malta	5.4	8.25	1.7
Nizozemska	8.2	774.8	1.6
Njemačka	8	3212.37	1.9
Poljska	6	452.23	1.8
Portugal	6.4	209.80	1.2
Rumunjska	4.7	156.94	4.6
Slovačka	5	85.16	2.5
Slovenija	6	44.15	1.7
Španjolska	5.8	1269.58	1.7
Švedska	8.5	491.44	2

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2019. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.7	374.06	1.5
Belgija	7.5	423.97	1.2
Bugarska	4.3	50.76	2.5
Češka	5.6	202.00	2.8
Cipar	5.8	22.58	0.5
Danska	8.7	217.65	0.7
Estonija	7.4	20.42	2.3
Finska	8.6	242.48	1.1
Francuska	6.9	2523.92	1.3
Grčka	4.8	248.98	0.5
Hrvatska	4.7	55.59	0.8
Irska	7.4	210.57	0.9
Italija	5.3	2019.22	0.6
Latvija	5.6	24.41	2.7
Litva	6	38.35	2.2
Luksemburg	8	54.28	1.7
Mađarska	4.4	124.74	3.4
Malta	5.4	8.48	1.5
Nizozemska	8.2	796.45	2.7
Njemačka	8	3302.11	1.4
Poljska	5.8	464.87	2.2
Portugal	6.2	215.66	0.3
Rumunjska	4.4	161.32	3.8
Slovačka	5	87.54	2.8
Slovenija	6	45.39	1.6
Španjolska	6.2	1305.05	0.7
Švedska	8.5	505.17	1.7

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2020. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.6	345.32	1.4
Belgija	7.6	391.40	0.4
Bugarska	4.4	46.86	1.2
Češka	5.4	186.48	3.2
Cipar	5.7	20.84	-1.1
Danska	8.8	200.93	0.3
Estonija	7.5	18.85	-0.6
Finska	8.5	223.85	0.4
Francuska	6.9	2330.02	0.5
Grčka	5	229.85	-1.3
Hrvatska	4.7	51.32	0.1
Irska	7.2	194.12	-0.5
Italija	5.3	1864.10	-0.1
Latvija	5.7	22.53	0.1
Litva	6	35.40	1.1
Luksemburg	8	50.11	0
Mađarska	4.4	115.16	3.3
Malta	5.3	7.83	0.8
Nizozemska	8.2	735.26	1.1
Njemačka	8	3048.43	0.4
Poljska	5.6	429.15	3.4
Portugal	6.1	199.09	-0.1
Rumunjska	4.4	148.93	2.6
Slovačka	4.9	80.81	2
Slovenija	6	41.90	-0.1
Španjolska	6.2	1204.79	-0.3
Švedska	8.5	466.36	0.7

Indeks percepcije korupcije, BDP i stopa inflacije zemalja EU-a u 2021. godini

Država Europske unije	IPK (Indeks percepcije korupcije)	BDP (u milijardama eura)	Stopa inflacije
Austrija	7.4	373.70	2.8
Belgija	7.3	423.56	3.2
Bugarska	4.2	50.71	2.8
Češka	5.4	201.81	3.8
Cipar	5.3	22.55	2.2
Danska	8.8	217.45	1.9
Estonija	7.4	20.40	4.5
Finska	8.8	242.25	2.1
Francuska	7.1	2521.51	2.1
Grčka	4.9	248.74	0.6
Hrvatska	4.7	55.53	2.6
Irska	7.4	210.07	2.4
Italija	5.6	2017.29	1.9
Latvija	5.9	24.39	3.2
Litva	6.1	38.31	4.6
Luksemburg	8.1	54.23	3.5
Mađarska	4.3	124.62	5.1
Malta	5.4	8.47	0.7
Nizozemska	8.2	795.69	2.8
Njemačka	8	3298.95	3.2
Poljska	5.6	464.42	5.1
Portugal	6.2	215.45	0.9
Rumunjska	4.5	161.17	5
Slovačka	5.2	87.45	2.8
Slovenija	5.7	45.34	1.9
Španjolska	6.1	1303.80	3.1
Švedska	8.5	504.69	2.7